

©

R i N N O V A T E

Υπό την αιγίδα του Υπουργείου Ενέργειας,
Εμπορίου και Βιομηχανίας.

IGNITE
FOUNDATION

Το μέλλον της περιφερειακής ανάπτυξης

Έκθεση Συμπερασμάτων

του πρώτου RiNNOVATE forum

29 10 2024

ΜΗΝΥΜΑ

Ομάδας Ignite

Αγαπητές φίλες και αγαπητοί φίλοι,

Με ιδιαίτερη χαρά σας παρουσιάζουμε την έκθεση του RiNNOVATE Forum 2024, το οποίο πραγματοποιήθηκε στις 29 Ιουνίου στην πανέμορφη επαρχία της Αμμοχώστου. Το συνέδριο αυτό αποτέλεσε σημαντικό ορόσημο για την περιοχή μας, φέρνοντας κοντά πάνω από 170 συμμετέχοντες, συμπεριλαμβανομένων φορέων χάραξης πολιτικής, τοπικών αρχών, επιχειρηματιών, ακαδημαϊκών και πολιτών.

Το RiNNOVATE Forum δεν ήταν απλά ένα ακόμη συνέδριο. Ήταν η απαρχή μιας συλλογικής προσπάθειας να μετατρέψουμε το όραμά μας για μια οικονομικά ανθεκτική, περιβαλλοντικά βιώσιμη και κοινωνικά ανεπτυγμένη Αμμόχωστο σε πραγματικότητα. Το συνέδριο αυτό έφερε στην επιφάνεια προβλήματα και ευκαιρίες που παρουσιάζονται στην επαρχία Αμμοχώστου, και επικεντρώθηκε γύρω από την δημιουργία μετασχηματιστικών στρατηγικών και καινοτόμων λύσεων που θα επιτρέψουν την περαιτέρω ευμάρεια της περιοχής.

Η έντονη συμμετοχή και το ενδιαφέρον που έδειξε ο κόσμος, επιβεβαίωσαν την κοινή μας πεποίθηση, ότι οι άνθρωποι που ζουν αυτή την περιοχή έχουν την θέληση και βλέπουν την προοπτική για μια ολιστική και εμπειριστατωμένη αναδι-
αμόρφωση ολόκληρου του οικοσυστήματος της Επαρχίας Αμμοχώστου. Επιβεβαίωσαν για άλλη μια φορά ότι το ταλέντο, η φιλοδοξία και η θέληση των ανθρώπων της περιοχής είναι οι πιο ισχυροί μας πόροι, αποδεικνύοντας πως είμαστε έτοιμοι να περάσουμε από τη συζήτηση στην υλοποίηση, χτίζοντας μαζί ένα καλύτερο μέλλον.

Στο Ignite Foundation, δεν αντιλαμβανόμαστε τον ρόλο μας ως τον οργανισμό που θα φέρει την αλλαγή εν μια νυκτί. Αντ' αυτού, οραματιζόμαστε τον οργανισμό μας ως πλατφόρμα όπου οι λύσεις δημιουργούνται μέσα από τον διάλογο και την συνεργασία. Στόχος μας είναι να ευθυγραμμίσουμε τις προσπάθειες όλων προς μια κοινή κατεύθυνση και να δημιουργήσουμε τις κατάλληλες συνθήκες για βιώσιμη ανάπτυξη που θα ωφελήσει όλους.

Φιλοδοξία μας είναι το RiNNOVATE Forum να καθιερωθεί ως ετήσιος θεσμός που θα ενισχύεται χρόνο με τον χρόνο, τόσο από πλευράς προσέλκυσης κόσμου όσο και σε αντίκτυπο προς την κοινωνία. Να καταστεί ένας θεσμός όπου θα ανθίζει η συμμετοχική δημοκρατία, δίνοντας την ευκαιρία σε όλους τους εμπλεκόμενους φορείς αλλά και την κοινωνία των πολιτών, να ενημερώνονται, να ανταλλάσσουν ιδέες και να συνεργάζονται προς έναν κοινό στόχο: τη μακροπρόθεσμη ευημερία της Αμμοχώστου και των ανθρώπων της.

ΜΗΝΥΜΑ Ομάδας Ignite

Η επιτυχία του RiNNOVATE Forum 2024 δεν θα ήταν δυνατή χωρίς τη στήριξη όλων εσάς. Ευχαριστούμε θερμά το Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας για την αιγίδα του, το Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Αιγίου για την Ομοσπονδία Εργοδοτών & Βιομηχάνων για την αμέριστη υποστήριξή τους, τους χορηγούς μας, και φυσικά όλους όσους έδωσαν το παρόν τους και στήριξαν έμπρακτα την προσπάθειά μας με την παρουσία τους.

Καθώς προχωρούμε μπροστά, ας θυμόμαστε ότι το μυστικό της αλλαγής είναι να επικεντρωνόμαστε στο να χτίζουμε το νέο, όχι στο να πολεμούμε το παλιό.

Με εκτίμηση και ευγνωμοσύνη,

Η Οργανωτική Ομάδα του RiNNOVATE Forum

Εισαγωγή

Το RiNNOVATE Forum, ανέδειξε την τεράστια ανάγκη της περιοχής της Αμμοχώστου για συνεργασία, ούτως ώστε να εφαρμοστεί μια κοινή και ολιστική στρατηγική ανάπτυξης για την περιοχή. Επιβεβαίωσε για άλλη μια φορά, ότι η Αμμόχωστος έχει συγκεκριμένα προβλήματα όσον αφορά την τουριστική βιομηχανία, την γεωργοκτηνοτροφία, την νεανική επιχειρηματικότητα και την παροχή υπηρεσιών, αλλά με συλλογική και μεθοδική προσπάθεια τα προβλήματα μπορεί να γίνουν ευκαιρίες για ουσιαστική πρόοδο και ανάπτυξη.

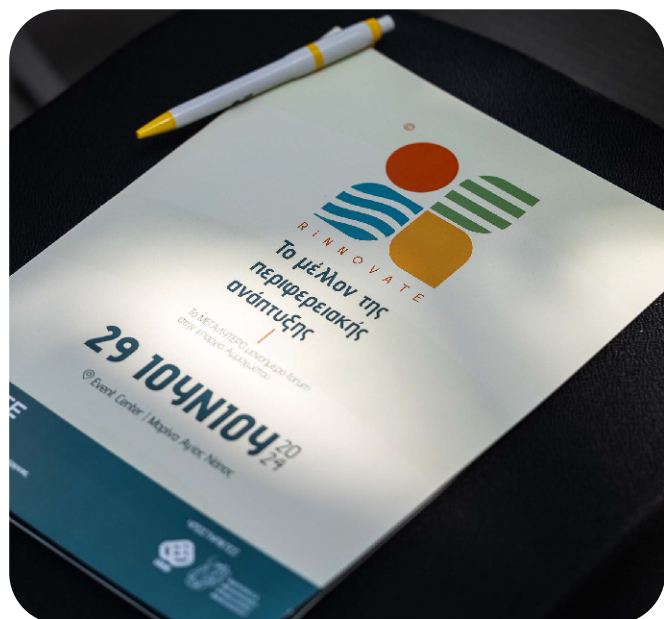
Το RiNNOVATE Forum περιλάμβανε τέσσερα θεματικά πάνελ, καθένα εκ των οποίων επικεντρώθηκε σε κρίσιμα ζητήματα για το μέλλον της επαρχίας. Συγκεκριμένα, οι συζητήσεις κάλυψαν την «Αξιοποίηση των επιχορηγήσεων της ΕΕ για την προσέλκυση ερευνητικής αριστείας και πόρων», την «Ενσωμάτωση της τεχνολογίας στη γεωργία», τη «Διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος» και τη «Δημιουργία διαύλων εμπλοκής και έκφρασης για την τοπική κοινότητα». Οι συζητήσεις επικεντρώθηκαν γύρω από μετασχηματιστικές στρατη-

γικές και καινοτόμες λύσεις που μπορούν να εφαρμοστούν για μια ολιστική αναδιαμόρφωση του οικοσυστήματος της Επαρχίας Αμμοχώστου.

Αυτή η έκθεση, συνοψίζει τα συμπεράσματα και τις προτάσεις που προέκυψαν από κάθε πάνελ, αναδεικνύοντας τις τεράστιες προοπτικές της περιοχής, εφόσον υπάρξει ευθυγράμμιση στόχων και συλλογική δράση από τους αρμόδιους φορείς. Επίσης, παρατίθενται οι προτάσεις που αναδείχθηκαν στο συνέδριο, ενώ αναλύεται ο στρατηγικός μηχανισμός που έχει θεσπίσει το Ignite Foundation, με στόχο τη συνεχή παρακολούθηση των αναγκών της κοινότητας και τη μετουσίωση τους σε υλοποιήσιμα έργα.

Με την ενεργή συμμετοχή της τοπικής κοινότητας και τη συνεργασία των εμπλεκόμενων φορέων, η Αμμόχωστος μπορεί να καταστεί πρότυπο βιώσιμης και καινοτόμου ανάπτυξης.

ΠΑΝΕΛ 1

Αξιοποίηση Επιχορηγήσεων της ΕΕ για την Προσέλκυση Ερευνητικής Αριστείας και Πόρων

Εισαγωγή στο Πάνελ 1

Το πρώτο πάνελ του συνεδρίου επικεντρώθηκε στην **"Αξιοποίηση Επιχορηγήσεων της ΕΕ για την Προσέλκυση Ερευνητικής Αριστείας και Πόρων"**. Αναγνωρίζοντας ότι από την ιδέα μέχρι την υλοποίηση χρειάζεται να γίνουν πολλά, το συγκεκριμένο πάνελ διερεύνησε τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει η επαρχία Αμμοχώστου, έφερε στην επιφάνεια τις ευκαιρίες που προκύπτουν για την περιοχή και έθεσε το πλαίσιο και τις στρατηγικές που πρέπει να ακολουθηθούν για να καταφέρει η περιοχή της Αμμοχώστου να αντλήσει Ευρωπαϊκές χρηματοδοτήσεις.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ:

Κυριάκος Αττούνης | Συντονιστής του Ignite Foundation

ΟΜΙΛΗΤΕΣ:

- Στυλιανή Πετρούδη | Εκπρόσωπος του Κέντρου Αριστείας Cyens
- Κωνσταντίνα Ιωάννου | Εκπρόσωπος της PwC
- Ειρήνη Θεοδούλου | Εκπρόσωπος του CARDET

Περίληψη των Συζητήσεων

Εισαγωγή από τον Συντονιστή

Ο κ. Αττούνης στην εισαγωγική του σημείωση, επεσήμανε την ανάγκη για βιώσιμη ανάπτυξη της Επαρχίας Αμμοχώστου, η οποία μπορεί να επιτευχθεί μόνο εάν τεθούν επί τάπητος κοινοί στόχοι και αναπτυξιακή στρατηγική από όλους τους οργανισμούς και τα ενδιαφερόμενα μέρη. Μάλιστα, επεσήμανε τον ρόλο που μπορεί να διαδραματίσει το Ignite Foundation σε αυτόν τον τομέα, δρώντας ως ο οργανισμός ο οποίος φέρνει κοντά όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη ώστε να υπάρξει ευθυγράμμιση στόχων και συνδιαμόρφωση στρατηγικών για την υλοποίηση ουσιαστικών έργων στην Αμμόχωστο. Κλείνοντας, ο κ. Αττούνης έθεσε το πλαίσιο της συζήτησης, εστιάζοντας στο πώς η επαρχία Αμμοχώστου μπορεί να εκμεταλλευτεί αποτελεσματικά τις επιχορηγήσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης και να επενδύσει στην βιώσιμη ανάπτυξη.

1. Τοποθετήσεις κας. Στυλιανής Πετρούδη

Η κα. Πετρούδη αναφέρθηκε στην δημιουργία του Κέντρου Αριστείας από τον Δήμο Λευκωσίας, που σκοπό έχει την προώθηση της καινοτομίας και της έρευνας, με στόχο την αναβάθμιση υποδομών μέσω ευρωπαϊκών κονδυλίων. Επισημάνθηκε η ανάγκη ενσωμάτωσης του περιβάλλοντος ως πέμπτου έλικα στη στρατηγική ανάπτυξης.

ΚΥΡΙΕΣ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ:

- **Μοντέλο Ανάπτυξης Δήμου Λευκωσίας:** Ο Δήμος Λευκωσίας έθεσε την καινοτομία ως προτεραιότητα, συνεργαζόμενος με τρία πανεπιστήμια για τη δημιουργία ενός Κέντρου Αριστείας. Έτσι, η έρευνα και η καινοτομία εντάχθηκαν στη στρατηγική του Δήμου ως βασικοί πυλώνες ανάπτυξης. Μέσω αυτής της προσέγγισης, αναβάθμισαν κτίρια και υποδομές, αξιοποιώντας κονδύλια από τα Ευρωπαϊκά Ταμεία (ERDF) και ανταγωνιστικά προγράμματα. Αυτή η συνεργασία βοήθησε τον Δήμο να προσελκύσει Ευρωπαϊκή χρηματοδότηση, αναδεικνύοντας τη σημασία της καινοτομίας και των συνεργασιών.
- **Πλεονεκτήματα Επαρχίας Αμμοχώστου:** Η επαρχία Αμμοχώστου, ακολουθώντας αυτό το μοντέλο, μπορεί να αξιοποιήσει τα πλεονεκτήματά της μέσω καινοτόμων πρακτικών. Με τα μοναδικά χαρακτηριστικά της, έχει την ευκαιρία να αναπτύξει υποδομές και να προσελκύσει Ευρωπαϊκή χρηματοδότηση, ενισχύοντας την τοπική οικονομία και κοινωνική ανάπτυξη.
- **Δημιουργία και Πολιτισμός στην Ευρώπη:** Η Ευρώπη δίνει προτεραιότητα στην κουλτούρα της συμμετοχικής δημοκρατίας και προωθεί καινοτόμα μοντέλα ανάπτυξης, ενθαρρύνοντας τη δημιουργία λύσεων και την πολιτιστική ανάπτυξη. Με την ενεργή συμμετοχή των πολιτών στη λήψη αποφάσεων και την υποστήριξη της πολιτιστικής δημιουργίας, συμβάλλει στην ανάπτυξη βιώσιμων λύσεων που ανταποκρίνονται στις ανάγκες της κοινωνίας. Αυτή η προσέγγιση ενισχύει τη δημοκρατία, προωθεί την καινοτομία και ενδυναμώνει την πολιτιστική ταυτότητα σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Μια επιχορήγηση από μόνη της δεν μπορεί να λύσει όλα τα προβλήματα μιας επιχείρησης.

2. Τοποθετήσεις κας. Κωνσταντίνας Ιωάννου

Η κα. Ιωάννου τόνισε τη σημασία της αξιοποίησης κονδυλίων και της ανάπτυξης ερευνητικών υποδομών για την προώθηση της καινοτομίας. Αναφέρθηκε επίσης στην ανάγκη για συνεργασίες και ενημέρωση σχετικά με τη δημιουργία νεοφυών επιχειρήσεων στην Αμμόχωστο.

ΚΥΡΙΕΣ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ:

- **Έλλειψη Ερευνητικών Υποδομών & Καινοτομίας:** Δεν υπάρχει κανέναν ακαδημαϊκό ίδρυμα και καμία ερευνητική υποδομή στην Αμμόχωστο. Ως εκ τούτου, δεν υπάρχει παραγωγή γνώσης και καινοτομίας η οποία θα μπορούσε να εμπορευματοποιηθεί και να συνδράμει στην ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας στην περιοχή.
- **Μειωμένη Προσέλκυση Ευρωπαϊκών Κονδυλίων:** Η επαρχία Αμμοχώστου αποτελεί μια περιοχή η οποία απορροφά πολύ λίγα κονδύλια τόσο από Εθνικά όσο και από Ευρωπαϊκά συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα. Αυτή η διαπίστωση αφορά τόσο τις τοπικές αρχές όσο και τις ιδιωτικές επιχειρήσεις της περιοχής.
- **Ανάγκη Συνεργασίας Μεταξύ Φορέων:** Όλοι οι αρμόδιοι φορείς της περιοχής οφείλουν να επιδείξουν πνεύμα συνεργασίας και να καθίσουν στο τραπέζι για να διαμορφώσουν μια κοινή ατζέντα που θα προωθεί το καλώς νοούμενο συμφέρον της ευρύτερης κοινωνίας των πολιτών.

Μια έρευνα του Πανεπιστημίου Κύπρου το 2022 έδειξε ότι δεν υπάρχει ούτε μία νεοφυής επιχείρηση στην επαρχία Αμμοχώστου.

3. Τοποθετήσεις κας. Ειρήνης Θεοδούλου

Η κα. Θεοδούλου επεσήμανε την ανάγκη για πλήρη ενημέρωση σχετικά με τις διαθέσιμες μορφές χρηματοδότησης και τη συνεχή στήριξη της επαρχίας Αμμοχώστου. Τόνισε επίσης την ανάγκη για μεγαλύτερη προβολή της επαρχίας.

ΚΥΡΙΕΣ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ:

- **Ελλιπής Ενημέρωση:** Υπάρχει ανάγκη για πλήρη και ουσιαστική ενημέρωση των δημόσιων οργανισμών και ιδιωτικών επιχειρήσεων της περιοχής, όσον αφορά τις υπηρεσίες που θα μπορούσαν να λάβουν από διάφορους οργανισμούς για να ενταχθούν σε Ευρωπαϊκά προγράμματα και να αντλήσουν χρηματοδότηση.
- **Προβολή της Επαρχίας Αμμοχώστου:** Η Αμμόχωστος προβάλλεται μονάχα ως τουριστικός προορισμός, αγνοώντας τις δυνατότητες που έχει η περιοχή και το ενδεχόμενο καθιέρωσης της ως κέντρο επιχειρηματικότητας και καινοτομίας.
- **Ανάπτυξη Χρήσιμων Δεξιοτήτων:** Είναι εξαιρετικά σημαντικό για την ανάπτυξη μιας περιοχής, ο κόσμος της να είναι καταρτισμένος με κοινωνικές δεξιότητες και τεχνογνωσία που απαιτεί η σύγχρονη εποχή που ζούμε.

Η επαρχία Αμμοχώστου δεν υστερεί τίποτα από τις υπόλοιπες επαρχίες. Είναι επιτακτική ανάγκη, η περιοχή αυτή να προβληθεί περισσότερο, όχι μόνο ως τουριστικός προορισμός αλλά και ως προορισμός για ξένες εταιρείες.

Σημαντικές Παρεμβάσεις Συμμετεχόντων

Νίκος Βάσιλας | Αντιδήμαρχος Άχνας

Εξέφρασε την ανησυχία του για την παραμέληση της επαρχίας από το κεντρικό κράτος. Αναφέρθηκε σε καθυστερήσεις που υπάρχουν σε έργα υποδομής και ανάπτυξης στην περιοχή, φέρνοντας ως παράδειγμα την νέα βιοτεχνική περιοχή, αλλά και το καινούριο εμπορικό κέντρο στο Δασάκι της Άχνας.

Ραφαήλ Ζαχαριάδης | Νεαρός Επαγγελματίας

Αναφέρθηκε στο brain drain που παρατηρείται στην επαρχία Αμμοχώστου, αφού όλοι οι νέοι επιστήμονες αναγκάζονται να εγκαταλείψουν την περιοχή για να βρουν δουλειά στο αντικείμενο τους. Πηγαίνοντας ένα βήμα παραπέρα, διερωτήθηκε τι είναι αυτό που εμποδίζει εταιρείες και οργανισμούς να εγκατασταθούν στην περιοχή.

Προτάσεις για Μελλοντικές Ενέργειες

01 Ευθυγράμμιση και Ανάπτυξη Κοινής Στρατηγικής

- Συνεργασία μεταξύ Φορέων: Ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των τοπικών αρχών, καθώς και της επιχειρηματικής και ακαδημαϊκής κοινότητας, ούτως ώστε να υπάρξει ευθυγράμμιση στόχων και χάραξη μιας ολοκληρωμένης αναπτυξιακής πολιτικής για την επαρχία Αμμοχώστου.
- Δημιουργία Ανεξάρτητης Συμβουλευτικής Επιτροπής: Για προώθηση της συμμετοχικής δημοκρατίας στην διαδικασία λήψης αποφάσεων, θα μπορούσε να σχηματιστεί μια ανεξάρτητη συμβουλευτική επιτροπή από εμπειρογνώμονες, η οποία θα αναλύσει την τρέχουσα κατάσταση και θα προτείνει υλοποιήσιμα έργα και μετρήσιμους στόχους στους αρμόδιους φορείς.

02 Ανάπτυξη Ερευνητικών Υποδομών

- Δημιουργία Ακαδημαϊκών και Ερευνητικών Κέντρων: Δημιουργία ακαδημαϊκών/ερευνητικών ιδρυμάτων και υποδομών στην επαρχία, τα οποία θα προσελκύσουν νέους ερευνητές και επαγγελματίες για ανάπτυξη της έρευνας και της καινοτομίας στην περιοχή.

03 Ενίσχυση της Επιχειρηματικότητας

- Υποστήριξη Νεοφυών Επιχειρήσεων: Προώθηση της επιχειρηματικότητας μέσω έμπρακτης υποστήριξης προς τους νέους για ανάπτυξη της δικής τους επιχείρησης, αλλά και προγραμμάτων όπως το Junior Achievement και άλλων Εθνικών ή/και Ευρωπαϊκών πρωτοβουλιών που ενθαρρύνουν τους νέους να δημιουργήσουν δικές τους επιχειρήσεις.
- Εκπαίδευση και Καλλιέργεια Επιχειρηματικής Κουλτούρας: Προώθηση διαφόρων σεμιναρίων και διαλέξεων που προάγουν την καινοτομία και την επιχειρηματικότητα, καθώς και την ανάπτυξη χρήσιμων δεξιοτήτων για νέους επιχειρηματίες.

04 Εκπαίδευση και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων

- Ενίσχυση Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων: Επένδυση στην εκπαίδευση με έμφαση στην ανάπτυξη κοινωνικών και ηγετικών δεξιοτήτων, κριτικής σκέψης, και συναισθηματικής νοημοσύνης.
- Δια Βίου Μάθηση: Ενθάρρυνση και διευκόλυνση της δια βίου μάθησης προς όλους τους πολίτες, για ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και των δεξιοτήτων της τοπικής κοινότητας στην σύγχρονη αγορά εργασίας.

05 Ενημέρωση και Καθοδήγηση για Ευρωπαϊκές Χρηματοδοτήσεις

- Πληροφόρηση για Χρηματοδοτικά Προγράμματα: Καλύτερη ενημέρωση των πολιτών της επαρχίας Αμμοχώστου για τις εθνικές και ευρωπαϊκές στρατηγικές, αλλά και τα προγράμματα μέσω των οποίων μπορούν οι επιχειρήσεις τους και οι τοπικές αρχές να αντλήσουν Ευρωπαϊκές χρηματοδοτήσεις.
- Καθοδήγηση από Ειδικούς: Αξιοποίηση των υπηρεσιών που προσφέρουν διάφορες εταιρείες και οργανισμοί για εκπαίδευση και καθοδήγηση σχετικά με τα Ευρωπαϊκά προγράμματα και τις διαθέσιμες χρηματοδοτήσεις από αυτά.

06 Πράσινη και Ψηφιακή Μετάβαση

- Προώθηση Βιώσιμης Ανάπτυξης: Ανάπτυξη στρατηγικών και έργων στην περιοχή, τα οποία έχουν στον πυρήνα τους την πράσινη και ψηφιακή μετάβαση, με στόχο τη βιώσιμη ανάπτυξη. Η πράσινη και ψηφιακή μετάβαση αποτελεί προτεραιότητα της Ε.Ε και τα έργα αυτά πιθανόν να αντλήσουν σημαντικά Ευρωπαϊκά κονδύλια.

ΠΑΝΕΛ 1

Τελικό Μήνυμα

Η δημιουργία μιας ενιαίας και ολοκληρωμένης στρατηγικής ανάπτυξης για την περιοχή της Αμμοχώστου, η ενίσχυση του οικοσυστήματος και των υποδομών που προάγουν την καινοτομία και την επιχειρηματικότητα, αλλά και η αξιοποίηση των ευκαιριών και χρηματοδοτήσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μπορούν να αποτελέσουν κομβικά σημεία όσον αφορά την ανάπτυξη της επαρχίας Αμμοχώστου. Εάν υπάρξουν οι απαραίτητες συνεργασίες, η κατάλληλη προσήλωση στον κοινό στόχο και διορατικότητα, η περιοχή μπορεί να μετατραπεί σε κέντρο καινοτομίας και ερευνητικής αριστείας, προσφέροντας ευκαιρίες στους νέους και συμβάλλοντας στην βιώσιμη ανάπτυξη.

ΠΑΝΕΛ 2

Ενσωμάτωση Τεχνολογίας στη Γεωργία και Πρόληψη Απώλειας Τροφίμων

Εισαγωγή στο Πάνελ 2

Το δεύτερο πάνελ του συνεδρίου αφορούσε την **"Ενσωμάτωση Τεχνολογίας στη Γεωργία και Πρόληψη Απώλειας Τροφίμων"**, με έμφαση στις προκλήσεις και τις ευκαιρίες που παρουσιάζονται στον γεωργικό τομέα της Κύπρου. Στο συγκεκριμένο πάνελ, αναλύθηκαν οι προκλήσεις που αντιμετωπίζει ο γεωργικός κόσμος λόγω της αύξησης του κόστους παραγωγής και της κλιματικής αλλαγής, καθώς και οι στρατηγικές που πρέπει να ακολουθηθούν, είτε αφορούν την αλλαγή κουλτούρας και εκπαίδευσης των νέων γεωργών είτε τη χρήση νέων τεχνολογιών, προκειμένου να βελτιωθεί η παραγωγή, να μειωθεί η απώλεια τροφίμων και να υποστηριχθεί ο τουριστικός τομέας.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ:

Φλωρέντιος Οικονόμου | Συντονιστής του Ignite Foundation

ΟΜΙΛΗΤΕΣ:

- Ανδρέας Ορθοδόξου | Γεωργός και Μεταποιητής
- Δημήτρης Τσάλτας | Βιοτεχνολόγος και Ακαδημαϊκός
- Μάριος Αδαμίδης | Εκπρόσωπος του Υπουργείου Γεωργίας

Περίληψη των Συζητήσεων

Εισαγωγή από τον Συντονιστή

Ο κ. Οικονόμου αναφέρθηκε στις σοβαρές προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι γεωργοί της περιοχής λόγω πολλών και σύνθετων παραγόντων, όπως είναι η έλλειψη νερού και η έλλειψη σύγχρονης επαγγελματικής κατάρτισης πολλών γεωργών. Ωστόσο, τόνισε ότι με τη σωστή εκπαίδευση, τη χρήση νέων μεθόδων, την τεχνολογία, αλλά και υποστηρικτικών πολιτικών από το κράτος, οι προκλήσεις μπορούν να αντιμετωπιστούν. Μάλιστα, τα παραπάνω πρόκειται να προσθέσουν αξία στην παραγωγή και να ενισχύσουν την πρόσβαση στην αγορά.

1. Τοποθετήσεις του Ανδρέα Ορθοδόξου

Ο κ. Ορθοδόξου αναφέρθηκε στις αυξανόμενες προκλήσεις που αντιμετωπίζει ο γεωργικός κόσμος λόγω της κλιματικής αλλαγής και της αύξησης του κόστους παραγωγής. Εστίασε στην έλλειψη ερευνητικών υποδομών στην περιοχή, οι οποίες θα μπορούσαν να προσφέρουν καινοτόμες τεχνολογίες και πρακτικές, ενώ εξέφρασε την ανησυχία ότι ακόμη κι αν υπήρχαν πιθανόν αρκετοί γεωργοί να δυσκολεύονταν να τις υιοθετήσουν.

ΚΥΡΙΕΣ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ:

- **Προκλήσεις από Κλιματική Αλλαγή:** Οι γεωργοί της επαρχίας Αμμοχώστου αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα τα οποία πηγάζουν από την κλιματική αλλαγή όπως είναι η έλλειψη νερού λόγω ανομβρίας, καθώς και την αλλαγή των καλλιεργητικών συνθηκών λόγω της μεταβολής των εποχών.
- **Αυξημένο Κόστος Παραγωγής:** Οι πρόσφατες γεωπολιτικές εξελίξεις και οι πόλεμοι σε Ουκρανία και Μέση Ανατολή επέφεραν σημαντικά αυξημένο κόστος παραγωγής, αφού οι τιμές ενέργειας, λιπασμάτων, και άλλων εξοπλισμών αυξήθηκαν κατακόρυφα.
- **Αυξημένο Κόστος Μεταφοράς:** Μετά την πανδημία, υπάρχει αυξημένο κόστος μεταφοράς των εξαγωγίμων αγροτικών προϊόντων, λόγω κατακερματισμού της εφοδιαστικής αλυσίδας.
- **Μείωση Γεωργικής Γης:** Η αρδεύσιμη, γεωργική γη μειώνεται ολοένα και περισσότερο λόγω οικιστικής ανάπτυξης, δημιουργίας φωτοβολταϊκών πάρκων κ.ο.κ. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση των ενοικίων των διαθέσιμων γεωργικών τεμαχίων.
- **Έλλειψη Τοπικών Ερευνητικών Υποδομών:** Δεν υπάρχουν ερευνητικές υποδομές στην περιοχή της Αμμοχώστου για παραγωγή έρευνας και καινοτομίας και υποστήριξη των γεωργών στην ανάπτυξη νέων μεθόδων και πρακτικών, νέων προϊόντων ή τρόπων αξιοποίησης των αγροτικών αποβλήτων.
- **Δυσκολία Υιοθέτησης Νέων Πρακτικών & Τεχνολογιών:** Ειδικότερα οι μεγαλύτεροι σε ηλικία γεωργοί, αντιστέκονται στην αλλαγή και στην υιοθέτηση νέων πρακτικών και τεχνολογιών που θα επιτρέψουν την αύξηση της παραγωγής και τη μείωση του κόστους.

Οι γεωργοί κρατούν μια συνταγή εδώ και 40 χρόνια για τον τρόπο καλλιέργειας, δύσκολα το αλλάζουν.

2. Τοποθετήσεις του Δημήτρη Τσάλτα

Ο κ. Τσάλτας επεσήμανε την έλλειψη καινοτόμων γεωργικών προϊόντων, ως απότοκο της μη εφαρμογής της γεωργικής έρευνας στην βιομηχανία, αλλά και της έλλειψης καταρτισμένου γεωργικού προσωπικού για την εφαρμογή της. Μεταξύ άλλων αναφέρθηκε στο πρόβλημα της απώλειας τροφίμων, την κουλτούρα των γεωργών που δείχνουν αντίσταση στην υιοθέτηση καινοτόμων τεχνολογικών συστημάτων και πρακτικών, αλλά και στην έλλειψη συνεργασίας μεταξύ παραγωγών, ερευνητών, φορέων χάραξης πολιτικής και κυβερνητικών οργανισμών.

ΚΥΡΙΕΣ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ:

- **Έλλειψη Καινοτόμων Γεωργικών Προϊόντων:** Οι υπάρχοντες επιτυχημένοι τομείς, όπως οι υπηρεσίες και ο τουρισμός, έχουν συμβάλει σημαντικά στην οικονομία, αλλά δεν αρκούν πλέον για να ανταποκριθούν στις προκλήσεις του μέλλοντος. Η παραγωγή καινοτόμων γεωργικών προϊόντων που έχουν υψηλή προστιθέμενη αξία είναι μονόδρομος.
- **Απώλεια Τροφίμων:** Υπάρχει σημαντική σπατάλη αγροτικών και γεωργικών προϊόντων όπως οι πατάτες και οι ντομάτες εντός των καλλιεργειών.
- **Μη Υιοθέτηση Τεχνολογίας & Βιώσιμων Πρακτικών:** Πολλοί παραγωγοί έχουν μείνει προσκολλημένοι σε απαρχαιωμένες τεχνολογίες και πρακτικές με αποτέλεσμα να μειώνεται η παραγωγικότητα, η ανταγωνιστικότητα και να υπάρχει σημαντικό περιβαλλοντικό αντίκτυπο που δεν ευνοεί την προσέλκυση οικολογικά συνειδητοποιημένων τουριστών.
- **Έλλειψη Συνεργασίας Μεταξύ Ενδιαφερομένων:** Η επικοινωνία μεταξύ παραγωγών, ερευνητών, φορέων χάραξης πολιτικής και κυβερνητικών οργανισμών δεν είναι επαρκής, με αποτέλεσμα να μην υπάρχουν οι απαραίτητες συνέργειες και συντονισμός κινήσεων προς όφελος του αγροτικού κόσμου.

- **Έλλειψη Καταρτισμένου Προσωπικού:** Η τεχνική και γεωργική εκπαίδευση θεωρείται από την κοινωνία μας υποδεέστερη, με αποτέλεσμα πολύ λίγοι νέοι να επιλέγουν αυτή την κατεύθυνση. Ως εκ τούτου, υπάρχει έλλειψη καταρτισμένων νέων γεωργών οι οποίοι έχουν τις απαραίτητες πρακτικές γνώσεις για να αναπτύξουν τον κλάδο.
- **Μη Εφαρμογή Γεωργικής Έρευνας:** Το τρέχον ερευνητικό σύστημα στην Κύπρο είναι απομονωμένο και βασίζεται σε λανθασμένα πρότυπα. Πολλές φορές η έρευνα που παράγεται δεν είναι προσαρμοσμένη στο να λύσει πρακτικά προβλήματα του γεωργικού κόσμου ή ο γεωργικός κόσμος δεν είναι ανεκτικός στην εφαρμογή της έρευνας. Μάλιστα, η γραφειοκρατία περιορίζει κατά πολύ τους ερευνητές από το να συνεργαστούν με τους παραγωγούς και την βιομηχανία.

Στείλτε τα παιδιά σας στις τεχνικές και γεωργικές σχολές. Δεν είναι υποδεέστερες από τα υπόλοιπα λύκεια, είναι στο μυαλό μας που τα κάνουμε και διαμορφώνουμε νοοτροπίες οι οποίες είναι στρεβλές και οδηγούν τη χώρα σε μη αειφόρο ανάπτυξη.

“

3. Τοποθετήσεις του Μάριου Αδαμίδη

Ο κ. Αδαμίδης σχολίασε τα διάφορα προγράμματα και διαβήματα που γίνονται από το Υπουργείο Γεωργίας για εκπαίδευση και επαρκή κατάρτιση των νέων γεωργών, αλλά και την τεχνολογική αναβάθμιση του αγροτικού τομέα. Αναφέρθηκε στο γεγονός ότι το Υπουργείο υποστηρίζει την συνταγογράφηση των αγροχημικών, έκρουσε τον κώδωνα του κινδύνου όσον αφορά την συμμόρφωση που θα πρέπει να επιδείξει ο αγροτικός τομέας λόγω των περιβαλλοντικών υποχρεώσεων που προκύπτουν από τα νέα περιβαλλοντικά πρότυπα της Ε.Ε. και υπογράμμισε την έλλειψη συνεργασίας μεταξύ της αγροτικής και της τουριστικής βιομηχανίας στην περιοχή η οποία θα είχε πολύ θετικά αποτελέσματα.

ΚΥΡΙΕΣ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ:

- **Αλλαγή Νοοτροπίας:** Σε ένα διαρκώς μεταβαλλόμενο περιβάλλον και ειδικότερα σε έναν κλάδο όπως η γεωργία που αντιμετωπίζει σοβαρές προκλήσεις, απαιτείται να ξεπεραστεί η κουλτούρα του ανταγωνισμού μεταξύ των ομάδων παραγωγών.
- **Τεχνολογική Αναβάθμιση Αγροτικού Τομέα:** Η κυβέρνηση και το Υπουργείο Γεωργίας διαθέτουν εργαλεία και στρατηγικά σχέδια για τη χρηματοδότηση νέων τεχνολογιών στον αγροτικό τομέα.
- **Συμμόρφωση Περιβαλλοντικών Υποχρεώσεων:** Ο γεωργικός τομέας θα πρέπει να συμμορφωθεί με τις νέες οδηγίες και υποχρεώσεις που προκύπτουν από τα νέα περιβαλλοντικά πρότυπα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Για να γίνει αυτό θα πρέπει να υιοθετηθούν βιώσιμες πρακτικές και ευφυής γεωργία.
- **Έλλειψη Συνεργασίας με Άλλους Κλάδους:** Υπάρχει έλλειψη συνεργασίας μεταξύ του γεωργικού τομέα και της ξενοδοχειακής βιομηχανίας για παράδειγμα. Η συνεργασία μεταξύ των δύο θα μπορούσε να βοηθήσει στην προώθηση καινοτόμων αγροτικών προϊόντων, να μειώσει την απώλεια τροφίμων κ.ο.κ.
- **Υποστήριξη της Συνταγογράφησης Αγροχημικών:** Το Υπουργείο Γεωργίας προωθεί την εφαρμογή της συνταγογράφησης στη χρήση φυτοφαρμάκων, παρά τις αντιδράσεις, για την εξασφάλιση της ασφάλειας των τροφίμων.
- **Εκπαίδευση Νέων Γεωργών:** Όσον αφορά το πρόγραμμα για νέους γεωργούς οι οποίοι έχουν πρόσβαση σε εκπαίδευση και χρηματοδότηση, το Υπουργείο Γεωργίας δίνει προτεραιότητα σε αιτητές που είναι απόφοιτοι γεωργικών σχολών. Επίσης, απαιτείται από τους νέους γεωργούς να ολοκληρώσουν 300 ώρες εκπαίδευσης για να έχουν τα ωφελήματα που δικαιούνται οι νέοι γεωργοί.

Όποια τεχνολογία και να βάλουμε, αν δεν έρθουμε μαζί και να αλλάξουμε κουλτούρα, να κατανοήσουμε ότι μόνο συλλογικά μπορούμε να προχωρήσουμε ως κοινωνία, θα βρισκόμαστε στο ίδιο σημείο και μετά απο 2-3 χρόνια.

“

Σημαντικές Παρεμβάσεις Συμμετεχόντων

Θανάσης | Εκπαιδευτικός στην Τεχνική Σχολή Αυγόρου

Υπογράμμισε τη σημασία της εκπαίδευσης για την υιοθέτηση νέων τεχνολογιών στον αγροτικό τομέα. Τόνισε ότι μέσω της κατάλληλης εκπαίδευσης, οι γεωργοί μπορούν να αξιοποιήσουν αποτελεσματικά τις σύγχρονες τεχνολογίες, καθιστώντας την Κύπρο ανταγωνιστική στη γεωργία σε διεθνές επίπεδο. Πιστεύει ότι η επένδυση στην εκπαίδευση θα επιτρέψει στους γεωργούς να βελτιώσουν τις πρακτικές τους.

Μαργαρίτα Ορθοδόξου | Νεαρή Επαγγελματίας στον Αγροτικό Τομέα

Πρότεινε τη δημιουργία ενός παραρτήματος του Ινστιτούτου Γεωργικών Ερευνών στην επαρχία Αμμοχώστου, ώστε οι τοπικοί γεωργοί να έχουν άμεση πρόσβαση σε νέες τεχνολογίες και ερευνητικά αποτελέσματα. Τόνισε την ανάγκη για καλύτερη οργάνωση του Τμήματος Γεωργίας και πρότεινε την εφαρμογή της συνταγογράφησης για τη μείωση της χρήσης φυτοφαρμάκων. Με αυτόν τον τρόπο, πιστεύει ότι θα προωθηθούν βιώσιμες πρακτικές και θα βελτιωθεί η ασφάλεια των τροφίμων.

Γιώργος Τάκκας | Πρώην Δήμαρχος Σωτήρας

Αναφέρθηκε στην έλλειψη ενδιαφέροντος των γεωργών για συνεργασίες και συμμετοχή σε εκπαιδευτικές πρωτοβουλίες. Υπογράμμισε, ότι αυτό αποτελεί εμπόδιο στην πρόοδο του αγροτικού τομέα. Τόνισε την ανάγκη για εντατικοποίηση των προσπάθειών εκπαίδευσης και προσέγγισης των γεωργών από το Υπουργείο Γεωργίας, ώστε να ενθαρρυνθεί η συμμετοχή τους σε συνεργατικά σχήματα και να υιοθετήσουν νέες, βελτιωμένες πρακτικές καλλιέργειας.

Προτάσεις για Μελλοντικές Ενέργειες

01 Ενσωμάτωση Τεχνολογίας στη Γεωργία

- Υιοθέτηση Νέων Τεχνολογιών: Προώθηση της χρήσης φωτοβολταϊκών, αισθητήρων και drones για βελτίωση της αποδοτικότητας και μείωση του κόστους παραγωγής.
- Ανάπτυξη Ανθεκτικών Ποικιλιών: Διεξαγωγή έρευνας για καλλιέργεια ποικιλιών που είναι ανθεκτικές στις νέες κλιματικές συνθήκες της περιοχής μας, διασφαλίζοντας τη σταθερότητα της παραγωγής.

02 Βιώσιμη Διαχείριση Πόρων

- Διαχείριση Νερού: Ανάπτυξη και υιοθέτηση καινοτόμων και βιώσιμων πρακτικών όπως η υδροπονία ή/και η ευφυής γεωργία με την χρήση μετεωρολογικών δεδομένων και αισθητήρων εδάφους για ακριβέστερη διαχείριση πόρων.
- Προστασία Γεωργικής Γης: Απαγόρευση της υπερεκμετάλλευσης της γεωργικής και αρδεύσιμης γης για σκοπούς ανέγερσης φωτοβολταϊκών πάρκων ή άλλων δραστηριοτήτων.

03 Μείωση Απώλειας Τροφίμων και Ανάπτυξη Κυκλικής Οικονομίας

- Αξιοποίηση Πλεονασματικών Προϊόντων: Αξιοποίηση προϊόντων που δεν πληρούν τα κριτήρια εξαγωγής ή πλεονασματικών προϊόντων μέσω μεταποίησης, δημιουργώντας νέα προϊόντα όπως λιπάσματα, ζωοτροφές ή άλλα μεταποιημένα προϊόντα για την αγορά.
- Χρήση Δεδομένων: Εκμετάλλευση των δεδομένων προηγούμενων χρόνων σχετικά με την προσφορά και τη ζήτηση συγκεκριμένων γεωργικών προϊόντων σε συγκεκριμένες περιόδους, ώστε να προγραμματιστεί η παραγωγή για να υπάρξει μείωση της απώλειας τροφίμων.

04 Αλλαγή Κουλτούρας και Προώθηση Συνεργασίας

- Ενθάρρυνση Συνεργασίας: Δημιουργία πλαισίων και διαύλων επικοινωνίας μεταξύ των παραγωγών, των ερευνητών και των φορέων χάραξης πολιτικής ούτως ώστε να υπάρξει ουσιαστική ανταλλαγή απόψεων και συλλογική προσπάθεια για βελτίωση της γεωργίας.
- Αλλαγή Νοοτροπίας: Προώθηση της ανταλλαγής γνώσεων και της άμεσης συνεργασίας μεταξύ των γεωργών και αλλαγή της ανταγωνιστικής νοοτροπίας προς μια συνεργατική νοοτροπία που θα επιτρέπει οικονομίες κλίμακας και ανταλλαγή γνώσεων.

05 Ενίσχυση της Εκπαίδευσης και Κατάρτισης

- Προώθηση Γεωργικής Εκπαίδευσης: Παροχή κινήτρων για να ακολουθήσουν περισσότεροι νέοι τεχνική και γεωργική εκπαίδευση και να ενθαρρυνθούν οι νέων να ακολουθήσουν καριέρες στη γεωργία μέσω τεχνικών σχολών και προγραμμάτων κατάρτισης.
- Δια Βίου Κατάρτιση & Επίδειξη Αποτελεσμάτων: Δημιουργία πιλοτικών προγραμμάτων που επιδεικνύουν στους γεωργούς τα οφέλη των νέων τεχνολογιών και πρακτικών, καθώς και υποχρεωτική παρακολούθηση σεμιναρίων για ενημέρωση γύρω από νέες τεχνολογίες, πρακτικές και προγράμματα. Αυτό θα βοηθήσει στην αντιμετώπιση της αντίστασης που επιδεικνύουν οι γεωργοί στις αλλαγές.

06 Συνεργασία με Ερευνητικά Κέντρα και Υποστήριξη από το Υπουργείο Γεωργίας

- Ίδρυση Παραρτημάτων Ερευνητικών Κέντρων: Δημιουργία παραρτημάτων του Ινστιτούτου Γεωργικών Ερευνών σε γεωργικές περιοχές για άμεση πρόσβαση των γεωργών της περιοχής σε έρευνα και τεχνολογία.
- Συνεργασία με Ερευνητική Κοινότητα: Συνεργασία με ερευνητές για ανάπτυξη νέων προϊόντων και πρακτικών που ανταποκρίνονται στις ανάγκες της περιοχής
- Παροχή Κινήτρων από το Υπουργείο: Μετάβαση από τις άμεσες επιχορηγήσεις προς τους γεωργούς προς ένα πιο βιώσιμο μοντέλο όπου το Υπουργείο θα υποστηρίζει επενδύσεις που κάνουν τον γεωργικό τομέα πιο ανταγωνιστικό, δηλαδή επενδύσεις σε νέες τεχνολογίες, νέες πρακτικές και νέα επιχειρηματικά μοντέλα.

ΠΑΝΕΛ 2

Τελικό Μήνυμα

Η αύξηση της ανταγωνιστικότητας του γεωργικού τομέα, ο περιορισμός της απώλειας τροφίμων και η στροφή προς τις βιώσιμες πρακτικές λόγω και των νέων περιβαλλοντικών μέτρων δεν αποτελούν πλέον επιλογή, αλλά αναγκαιότητα για την επιβίωση και ανάπτυξη του κλάδου στην Κύπρο. Μέσα από την έρευνα και την καινοτομία, την αλλαγή κουλτούρας για την ενσωμάτωση νέων τεχνολογιών και την υιοθέτηση βιώσιμων πρακτικών, την συνεχή εκπαίδευση και συνεργασία μεταξύ των ενδιαφερόμενων μερών, μπορεί ο κλάδος της γεωργίας να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις και να παραμείνει ανταγωνιστικός. Μόνο έτσι θα μπορέσει η γεωργία της Αμμοχώστου να αναβαθμιστεί και να υποστηρίξει στρατηγικά τον νευραλγικό κλάδο του τουρισμού, συμβάλλοντας στην τουριστική εμπειρία.

ΠΑΝΕΛ 3

Διαφοροποίηση του Τουριστικού μας Προϊόντος

Εισαγωγή στο Πάνελ 3

Το τρίτο πάνελ του συνεδρίου είχε ως κεντρικό θέμα τη **“Διαφοροποίηση του Τουριστικού Προϊόντος”**, με έμφαση στην επαρχία Αμμοχώστου. Στόχος του πάνελ ήταν η διερεύνηση στρατηγικών που στοχεύουν στην αναβάθμιση και διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος της περιοχής, πέρα από τον τουρισμό που επισκέπτεται την περιοχή μας για τον ήλιο και την θάλασσα. Η συζήτηση επικεντρώθηκε στην ανάγκη ενσωμάτωσης της βιωσιμότητας, της αξιοποίησης των νέων τεχνολογιών, την προβολή των μοναδικών πολιτιστικών αγαθών και την ανάπτυξη ειδικών μορφών τουρισμού.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ:

Νικόλας Κωμοδρόμος | Συντονιστής του Ignite Foundation

ΟΜΙΛΗΤΕΣ:

- Κώστας Κουμής | Υφυπουργός Τουρισμού
- Παναγιώτης Τριανταφυλλίδης | Γενικός Διευθυντής του Ομίλου Ξενοδοχείων Sunrise Hotels
- Φιλόκυπρος Ρουσούνιδης | Γενικός Διευθυντής ΠΑΣΥΞΕ
- Δρ. Γεώργιος Μαρκάτος | Υπεύθυνος της Σχολής Ξενοδοχειακής Φιλοξενίας και Τουρισμού του Internapa College

Περίληψη των Συζητήσεων

Εισαγωγή από τον Συντονιστή

Ο κ. Κωμοδρόμος στην αρχική του τοποθέτηση επικεντρώθηκε στο πρόβλημα της εποχικότητας στην ξενοδοχειακή βιομηχανία, κάτι που είναι απότοκο της εστίασης της περιοχής μας στον τουρισμό που έρχεται για τον ήλιο και την θάλασσα. Αφού τόνισε τις τεράστιες δυνατότητες και προοπτικές που έχει η Αμμόχωστος για προσέλκυση και άλλων ειδών τουρισμού, έθεσε το πλαίσιο της συζήτησης γύρω από το πως θα μπορούσε η περιοχή μας να αξιοποιήσει την τεχνολογία, την πολιτιστική κληρονομιά της, τις βιώσιμες πρακτικές και την εγγύτητα της με την ενδοχώρα, ώστε να διαφοροποιηθεί και να προσφέρει ολοκληρωμένη τουριστική εμπειρία.

Ομιλία Υφυπουργού Τουρισμού, κου Κώστα Κουμή

Τόνισε ότι το Υφυπουργείο Τουρισμού εργάζεται με συγκεκριμένο πλάνο δράσης και όραμα για την περαιτέρω αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος της Κύπρου. Αναφέρθηκε στην επικαιροποίηση της εθνικής στρατηγικής τουρισμού με ορίζοντα το 2035, λαμβάνοντας υπόψη τις νέες τάσεις της αγοράς και την ανάγκη για αειφόρο τουριστική ανάπτυξη.

ΚΥΡΙΕΣ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ:

- **Επαρχία Αμμοχώστου ως Σημαντικός Πυλώνας της Κυπριακής Οικονομίας:** Η επαρχία Αμμοχώστου, με τα δημοφιλή θέρετρα της Αγίας Νάπας και του Πρωταρά, αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο της Κυπριακής οικονομίας προσελκύοντας πέραν του ενός τρίτου του τουρισμού της χώρας. Παρά τις προκλήσεις όπως η γεωπολιτική αστάθεια και ο πόλεμος στην Ουκρανία, η επαρχία Αμμοχώστου έχει πετύχει σημαντικά αποτελέσματα και το 2024 πιθανότατα θα είναι καλύτερο σε αφίξεις και έσοδα από την χρονιά-ρεκόρ του 2019.
- **Πρόβλημα Εποχικότητας:** Η εποχικότητα είναι το μεγαλύτερο και πιο διαχρονικό πρόβλημα που ταλανίζει την τουριστική βιομηχανία της περιοχής και κατ' επέκταση ολόκληρη την επαρχία Αμμοχώστου.
- **Περιορισμένη Τουριστική Εμπειρία:** Η επαρχία Αμμοχώστου προσφέρει εξαιρετικές παραλίες και φυσικό πλούτο, ωστόσο υπάρχει η ανάγκη για μια πολυδιάστατη προσέγγιση στον τουρισμό, προσφέροντας ποικιλία εμπειριών πέρα από τον ήλιο και τη θάλασσα.
- **Κίνητρα Υφυπουργείου για Αναβάθμιση Τουριστικής Εμπειρίας:** Το Υφυπουργείο Τουρισμού έχει εκπονήσει συγκεκριμένα σχέδια, πολλά από τα οποία προέρχονται από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, τα οποία παρέχουν κίνητρα για ανάπτυξη της υπαίθρου και των βιωματικών εμπειριών.
- **Στήριξη Τοπικών Πρωτοβουλιών:** Το Υφυπουργείο Τουρισμού χαιρετίζει την πρωτοβουλία του ΠΑΣΥΞΕ Αμμοχώστου και άλλων φορέων για την υλοποίηση στοχευμένης εκστρατείας διαδικτυακής προβολής της επαρχίας σε σημαντικές αγορές του εξωτερικού.
- **Ψηφιοποίηση του Τουριστικού Προϊόντος:** Η ψηφιοποίηση του τουριστικού προϊόντος και η εύκολη πρόσβαση των επισκεπτών στην πληροφορία αποτελεί επιτακτική ανάγκη και θα αναβαθμίσει την τουριστική εμπειρία που προσφέρει η Αμμοχώστος.
- **Διασύνδεση Γεωργίας και Τουρισμού:** Ο τουρισμός και η γεωργία αποτελούν δύο από τις πιο σημαντικές βιομηχανίες της επαρχίας Αμμοχώστου και ενώ μπορούν να λειτουργήσουν η μια προς όφελος της άλλης (βλέπε αγροτουρισμό) αυτή η σύνδεση δεν υπάρχει.

1. Τοποθετήσεις κου Παναγιώτη Τριανταφυλλίδη

Ο κ. Τριανταφυλλίδης έθιξε το θέμα της εποχικότητας του τουρισμού της επαρχίας Αμμοχώστου ως το κύριο πρόβλημα ολόκληρης της τοπικής οικονομίας και εξήρε την διοργάνωση του συνεδρίου ως μια δράση προς την σωστή κατεύθυνση, που μπορεί να αποτελέσει το έναυσμα για αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος, καταπολέμηση της εποχικότητας και ανάπτυξη νέων βιομηχανιών. Επίσης, αναφέρθηκε στο περιορισμένο ενδιαφέρον των Κυπρίων για σπουδές και καριέρα στον ξενοδοχειακό τομέα κάτι που θεωρεί επικίνδυνο για την βιωσιμότητα του τουρισμού. Σχολίασε μεταξύ άλλων, το πιθανό όφελος που μπορεί να έχει η τουριστική εμπειρία που προσφέρει η Αμμοχώστος, λόγω της μεταρρύθμισης της τοπικής αυτοδιοίκησης, τα διάφορα προβλήματα που υποβαθμίζουν την τουριστική εμπειρία της περιοχής και την ανάγκη για στροφή προς ξενοδοχειακές μονάδες φιλικές προς το περιβάλλον.

ΚΥΡΙΕΣ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ:

- **Ανάγκη για Αλλαγή και Ανάπτυξη στην Επαρχία Αμμοχώστου:** Η πρωτοβουλία του συνεδρίου μπορεί να αποτελέσει την αρχή για θετική αλλαγή στην περιοχή, αφού καταδεικνύει ότι υπάρχει επιθυμία από νέους, επιστήμονες και ειδικούς για αναβάθμιση του τουρισμού, αλλά και ανάπτυξη βιομηχανιών πέρα από αυτόν.
- **Συνέπειες Τουριστικής Εποχικότητας:** Η εποχικότητα της τουριστικής βιομηχανίας της περιοχής αποτελεί σημαντικό πρόβλημα που επηρεάζει όχι μόνο τους άμεσα εμπλεκόμενους με τον τουρισμό, αλλά το σύνολο της οικονομίας της περιοχής.
- **Όφελος Μεταρρύθμισης Τοπικής Αυτοδιοίκησης:** Η μεταρρύθμιση της τοπικής αυτοδιοίκησης και η ενοποίηση των τουριστικών θερέτρων Αγίας Νάπας και Πρωταρά με την ενδοχώρα, η οποία αποτελείται από αστικά κέντρα και γεωργικές περιοχές, μπορεί να αποτελέσει το έναυσμα για την αναβάθμιση του τουριστικού μας προϊόντος και της προσφοράς μιας ολοκληρωμένης τουριστικής εμπειρίας.

- **Περιορισμένο Ενδιαφέρον Καριέρας στον Τουριστικό Τομέα:** Υπάρχει έντονη ανησυχία ότι σε λίγα χρόνια δεν θα υπάρχουν Κύπριοι οι οποίοι θα εργάζονται στον τουρισμό, αφού ο τουριστικός τομέας θεωρείται πως δεν προσφέρεται για αξιόλογη καριέρα και ισορροπημένη προσωπική ζωή, αποθαρρύνοντας τους νέους από το να τον ακολουθήσουν.
- **Υποβάθμιση Ποιότητας Τουριστικού Προϊόντος:** Η ηχορύπανση πλησίον ξενοδοχειακών μονάδων και η άναρχη ανάπτυξη στις εν λόγω περιοχές, προκαλούν αισθητική υποβάθμιση της περιοχής και δεν επιτρέπουν την προσέλκυση ποιοτικότερου τουρισμού.
- **Ζήτηση για Τουριστικές Μονάδες Φιλικές Προς το Περιβάλλον:** Οι τουρίστες πλέον ενδιαφέρονται για ξενοδοχειακές μονάδες οι οποίες χρησιμοποιούν αειφόρες πρακτικές, μειώνουν το αποτύπωμα άνθρακα τους και συμβάλλουν στην κυκλική οικονομία.

Εγώ δεν εξετάζω αν είναι παραμελημένη η επαρχία μας. Εγώ θεωρώ ότι μπορεί η επαρχία μας να ωριμάσει έργα και να τα παρουσιάσει. Εάν τότε δεν τα δώσουν οι ιθύνοντες κυβερνώντες, τότε ναι να διαμαρτυρηθούμε.

“

2. Τοποθετήσεις Δρ. Γεώργιου Μαρκάτου

Ο Δρ. Μαρκάτος επέκρινε το γεγονός ότι δεν υπάρχει μακροπρόθεσμη στρατηγική για τον τουρισμό και πολιτική βούληση για υλοποίηση τέτοιων στρατηγικών, ενώ σχολίασε και τον ρόλο του Υφυπουργείου τουρισμού το οποίο κινείται προς την σωστή κατεύθυνση αλλά χρειάζεται περισσότερη αυτονομία κινήσεων. Αναφέρθηκε στην έλλειψη τουριστικής κουλτούρας, ωστόσο θεωρεί ότι το επίπεδο των στελεχών και του προσωπικού της τουριστικής βιομηχανίας είναι αξιόλογο. Επιπρόσθετα, τόνισε την ανάγκη εφαρμογής της έρευνας που γίνεται στον κλάδο των ξενοδοχειακών στην πράξη.

ΚΥΡΙΕΣ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ:

- **Έλλειψη Τουριστικής Κουλτούρας & Παιδείας:** Υπάρχει έλλειψη τουριστικής κουλτούρας και εκπαίδευσης, αφού η πλειοψηφία δεν αντιλαμβάνεται ότι η Κύπρος είναι μια τουριστική χώρα, θεωρώντας τα τουριστικά επαγγέλματα ως δευτερεύουσας σημασίας.
- **Έλλειψη Μακροπρόθεσμης Στρατηγικής Τουρισμού:** Υπολειπόμαστε μακροπρόθεσμου στρατηγικού σχεδιασμού και δέσμευσης για την υλοποίηση των εκάστοτε στρατηγικών και έργων, πολλές φορές λόγω μικροπολιτικών σκοπιμοτήτων και αλλότριων συμφερόντων.
- **Περιορισμένη Συνεργασία Επιχειρήσεων Τουριστικού Κλάδου:** Οι επιχειρήσεις της τουριστικής βιομηχανίας πρέπει να αντιμετωπίσουν η μια την άλλη ως συνεργάτες και όχι ως ανταγωνιστές και να οικοδομήσουν σχέσεις συνεργασίας που θα επιφέρουν αμοιβαία οφέλη.
- **Χρήση Έρευνας:** Πολλές αξιόλογες ακαδημαϊκές έρευνες που διεξάγονται από ακαδημαϊκούς και εμπειρογνώμονες στην Κύπρο, δυστυχώς δεν εφαρμόζονται στην βιομηχανία και παραμένουν ανεκμετάλλετες στα ράφια.
- **Επίπεδο Στελεχών και Προσωπικού Τουριστικής Βιομηχανίας:** Στον κλάδο των ξενοδοχειακών και της φιλοξενίας στην Κύπρο, υπάρχουν αξιόλογα στελέχη, εμπειρογνώμονες, ακαδημαϊκοί και εργατικό προσωπικό οι οποίοι με συλλογικότητα και σχεδιασμό μπορούν να συμβάλουν έμπρακτα στην ανάπτυξη του κλάδου.
- **Ρόλος του Υφυπουργείου Τουρισμού:** Παρά τις δομικές αλλαγές, όπως η μετάβαση από τον Κυπριακό Οργανισμό Τουρισμού στο Υφυπουργείο Τουρισμού, απαιτείται μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα και αυτονομία για να μπορεί να προχωρά άμεσα και αποτελεσματικά σε ουσιαστικές τομές.

Μια χώρα που είναι αμιγώς τουριστική θα έπρεπε να ξεκινάει την τουριστική εκπαίδευση από τα γυμνάσια, αν όχι από την δημοτική εκπαίδευση.

“

3. Τοποθετήσεις του **Φιλόκυπρου Ρουσούνιδη**

Ο κ. Ρουσούνιδης έθιξε το γεγονός ότι ενώ η επαρχία Αμμοχώστου έχει τεράστιες προοπτικές, υπάρχει υποεκμετάλλευση του τουριστικού δυναμικού της. Αναφέρθηκε στις προσπάθειες που πρέπει να γίνουν για αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος, οι οποίες κατ' επέκταση θα καταπολεμήσουν το φαινόμενο της εποχικότητας και θα επιτρέψουν την ανάδειξη των πραγματικών δυνατοτήτων της περιοχής. Επεσήμανε ότι για να γίνουν αυτά, η συνεργασία μεταξύ δημόσιου και ιδιωτικού τομέα για προώθηση επενδύσεων σε υποδομές και υπηρεσίες είναι απαραίτητη, ενώ το κράτος οφείλει να δώσει κίνητρα στους επιχειρηματίες για να επενδύσουν στην περιοχή και να την αναβαθμίσουν. Επιπρόσθετα, σχολίασε την έλλειψη τουριστικής κουλτούρας και ενδιαφέροντος για καριέρα στα ξενοδοχειακά, προτείνοντας την ενσωμάτωση της τουριστικής εκπαίδευσης από την πρωτοβάθμια εκπαίδευση.

ΚΥΡΙΕΣ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ:

- **Ενσωμάτωση Τουριστικής Εκπαίδευσης στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση:** Υπάρχει πρωτοβουλία για εισαγωγή μαθήματος φιλοξενίας στα δημοτικά σχολεία της Κύπρου, ακολουθώντας το παράδειγμα της Ελλάδας, με στόχο την καλλιέργεια τουριστικής κουλτούρας από νεαρή ηλικία.
- **Υποεκμετάλλευση Τουριστικού Δυναμικού Επαρχίας Αμμοχώστου:** Παρά τα φυσικά πλεονεκτήματα όπως τις πανέμορφες παραλίες και τα φυσικά τοπία, η περιοχή της Αμμοχώστου δεν αξιοποιεί πλήρως τις τουριστικές της δυνατότητες με αποτέλεσμα να προσελκύει υποδεέστερο ποιοτικά τουρισμό. Τρανταχτό παράδειγμα η Τενερίφια η οποία έχει παρόμοιο φυσικό πλούτο αλλά προσελκύει εκατομμύρια τουρίστες καθ' όλη τη διάρκεια του έτους.
- **Εποχικότητα & Αναβάθμιση Τουριστικού Προϊόντος:** Η καταπολέμηση της εποχικότητας και η αναβάθμιση της τουριστικής εμπειρίας που προσφέρουν περιοχές όπως ο Πρωταράς και η Αγία Νάπα είναι αλληλένδετα. Αν τα τουριστικά θέρετρα της Αμμοχώστου εμπλουτίσουν το τουριστικό τους προϊόν, τότε θα δημιουργηθούν οι συνθήκες για προσέλκυση επισκεπτών καθόλη την διάρκεια του χρόνου.
- **Συνεργασία Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα:** Η συνεργασία μεταξύ κράτους και επιχειρηματιών είναι απαραίτητη, στην βάση ενός μακροπρόθεσμου πλάνου δράσης για επενδύσεις σε υποδομές και υπηρεσίες που θα υποστηρίξουν την τουριστική βιομηχανία.
- **Έλλειψη Κινήτρων για Επενδύσεις:** Το κράτος και οι τοπικές αρχές δεν παρέχουν επαρκή κίνητρα στους επιχειρηματίες για να επενδύσουν στην περιοχή της Αμμοχώστου και να αυξήσουν τις παροχές υπηρεσιών της περιοχής.

Πρέπει να ξέρετε ότι εδώ στην επαρχία Αμμοχώστου ζείτε σε ένα μικρό παράδεισο. Αλλά νομίζω ότι δεν το έχουμε αντιληφθεί, ούτε το εκτιμήσαμε εμείς οι Κύπριοι.

Σημαντικές Παρεμβάσεις Συμμετεχόντων

Παναγιώτης Κωνσταντίνου | Πρόεδρος ΠΑΣΥΞΕ Αμμοχώστου

Τόνισε την ανάγκη για προγράμματα ένταξης των ξένων εργαζομένων στον ξενοδοχειακό τομέα, καθώς το ένα τρίτο του προσωπικού προέρχεται από τρίτες χώρες, ώστε να διατηρηθεί η κυπριακή φιλοξενία. Έθιξε το πρόβλημα της εποχικότητας και της ανεπαρκούς συνδεσιμότητας της επαρχίας, και ανέφερε ότι αυτά τα ζητήματα εμποδίζουν την επέκταση της λειτουργίας των ξενοδοχείων. Εξέφρασε ανησυχία για την εισροή τουριστών στις κατεχόμενες περιοχές, ένα πρόβλημα που οι αρχές δυσκολεύονται να αντιμετωπίσουν. Υπογράμμισε τη σημασία της αειφόρου ανάπτυξης μέσω της σωστής ένταξης των τοπικών κοινοτήτων και της ανάπτυξης εναλλακτικών μορφών τουρισμού. Τέλος, ανέφερε ότι η περιβαλλοντική ευαισθησία και οι πιστοποιήσεις προσφέρουν ανταγωνιστικό πλεονέκτημα, καθώς οι τουριστικοί πράκτορες προτιμούν ξενοδοχεία με πρότυπα αειφορίας.

Σάββας Κοσιής | Επιχειρηματίας

Υπογράμμισε την ανάγκη για αποτελεσματικό branding στον κυπριακό τουρισμό και τόνισε ότι λείπει η αποφασιστικότητα και οι σωστές αποφάσεις μετά από διαβουλεύσεις. Επεσήμανε την ανάγκη καθορισμού του τουριστικού προσανατολισμού της χώρας και βελτίωσης της ποιότητας των υπηρεσιών, αποφεύγοντας την αταξία στις επιχειρήσεις. Διαφώνησε με την άποψη ότι το πρόβλημα είναι πολιτισμικό, υποστηρίζοντας ότι η κουλτούρα μπορεί να δημιουργηθεί μέσω εκπαίδευσης των εργαζομένων. Αναφέρθηκε στα προβλήματα της περιοχής Περνέρα και εξέφρασε ανησυχία για την απόφαση της κυβέρνησης να εγκαταστήσει πολιτικούς πρόσφυγες ή ασυνόδευτους ανηλίκους εκεί, ζητώντας εξηγήσεις για τον τρόπο λήψης αυτών των αποφάσεων.

Αλέξανδρος Καραγιάννης | Νεαρός Επαγγελματίας Ξενοδοχειακών

Ανέδειξε τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα ξενοδοχεία που προσπαθούν να παραμείνουν ανοιχτά όλο τον χρόνο. Παρά τις προσπάθειές τους, αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα όταν επιχειρούν να παραμείνουν ανοιχτοί ολόχρονα, αφού εκτός σεζόν αντιμετωπίζουν θέματα όσον αφορά τις μεταφορές (μη διαθεσιμότητα λεωφορείων) και τις περιορισμένες επιλογές εστίασης. Το γεγονός αυτό, επηρεάζει αρνητικά την εμπειρία των τουριστών. Τόνισε την ανάγκη αλλαγής νοοτροπίας των επιχειρηματιών του τουριστικού κλάδου, προτείνοντας η κυβέρνηση να υποστηρίξει και να επιχορηγεί τα ξενοδοχεία που παραμένουν ανοιχτά ώστε να καλύπτουν τα έξοδα τους αντί να επιδοτεί το κλείσιμο τους. Το ξενοδοχείο το οποίο εργάζεται, επενδύει στο προσωπικό του, διατηρώντας το 70% καθ' όλη τη διάρκεια του έτους και παρέχοντας εκπαίδευση και ευκαιρίες ανέλιξης. Παρόλα αυτά, αντιμετωπίζουν σοβαρές προκλήσεις αφού πολλοί εργαζόμενοι προτιμούν να λαμβάνουν επίδομα ανεργίας αντί να εργάζονται όλο τον χρόνο.

Γιάννης Καρούσος | Πρόεδρος Επαρχιακού Οργανισμού Αυτοδιοίκησης Αμμοχώστου

Υπογράμμισε τη σημασία της εμπειρίας των τουριστών, επισημαίνοντας ότι η ηχορύπανση αποτελεί σοβαρό πρόβλημα που εμποδίζει τους επισκέπτες να κοιμηθούν τη νύχτα. Πρότεινε το νομοσχέδιο για τα κέντρα αναψυχής να επιτρέπει στις τοπικές αρχές να καθορίζουν τα ωράρια μουσικής, ώστε να προσαρμόζονται στις ανάγκες κάθε περιοχής. Αναφέρθηκε στην ανάγκη ίδρυσης πανεπιστημίου στην επαρχία Αμμοχώστου, προτείνοντας αλλαγές στη νομοθεσία που θα επιτρέψουν στα τοπικά κολέγια να αναβαθμιστούν σε πανεπιστήμια. Επίσης, πρότεινε τη δημιουργία θεματικού πάρκου στην περιοχή Περνέρα αντί για αθλητικό κέντρο, ως μέσο αναζωογόνησης και προσέλκυσης περισσότερων επισκεπτών. Τέλος, τόνισε τη σημασία προσέλκυσης Κυπρίων τουριστών κατά τις χαμηλές τουριστικές περιόδους, προβάλλοντας τα πλεονεκτήματα της περιοχής, όπως οι παραλίες, οι εμπειρίες και η γαστρονομία, για την αντιμετώπιση της εποχικότητας.

Προτάσεις για Μελλοντικές Ενέργειες

01 Ενίσχυση της Τουριστικής Κουλτούρας και Εκπαίδευσης

- Ενσωμάτωση Τουριστικής Εκπαίδευσης: Δημιουργία προγραμμάτων κατάρτισης σε όλες τις βαθμίδες της δημόσιας εκπαίδευσης για την ενίσχυση της τουριστικής παιδείας και της αντίληψης γύρω από τον τουρισμό.
- Αλλαγή Νοοτροπίας: Προώθηση του τουρισμού ως σημαντικό πυλώνα της οικονομίας και ελκυστικό τομέα για εργασία, ώστε οι νέοι να βλέπουν τον τουρισμό ως ευκαιρία για αξιόλογη καριέρα και όχι ως δευτερεύουσα επιλογή.

02 Αντιμετώπιση της Εποχικότητας

- Επιδότηση Εργασίας αντί Ανεργίας: Η κυβέρνηση να παρέχει κίνητρα στους ξενοδόχους για να επιδοτούν το προσωπικό κατά τους χειμερινούς μήνες, διατηρώντας την απασχόληση και μειώνοντας την εποχικότητα.
- Επενδύσεις σε Εναλλακτικές Μορφές Τουρισμού: Επενδύσεις σε αθλητικά κέντρα, θεματικά πάρκα και πρότυπα συνεδριακά κέντρα για προσέλκυση εναλλακτικών μορφών τουρισμού όπως είναι ο αθλητικός τουρισμός, ο επιχειρηματικός τουρισμός, ο θρησκευτικός/πολιτιστικός τουρισμός κ.ο.κ.

03 Επενδύσεις σε Υποδομές

- Μεγάλα Έργα Υποδομών: Δημιουργία πανεπιστημίων, κολλεγίων και ερευνητικών κέντρων στην επαρχία για ενίσχυση της προσέλκυσης φοιτητών και καθιέρωσης της περιοχής ως κέντρο έρευνας και καινοτομίας.
- Ενίσχυση της Συνδεσιμότητας: Βελτίωση των μεταφορών με την καθιέρωση συχνότερων διαδρομών στα μέσα μαζικής μεταφοράς, καθώς και επέκταση των αεροπορικών συνδέσεων για διευκόλυνση της προσέλκυσης τουριστών πέραν της τουριστικής περιόδου.

04 Συνεργασία Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα

- Μακροπρόθεσμος Στρατηγικός Σχεδιασμός: Ανάπτυξη ενός συγκεκριμένου πενταετούς στρατηγικού σχεδίου για ολιστική και εμπεριστατωμένη αναβάθμιση της τουριστικής εμπειρίας που προσφέρει η επαρχία Αμμοχώστου. Το πλάνο αυτό πρέπει να καταρτιστεί σε συνεργασία με όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς που επηρεάζονται από την εποχικότητα της τουριστικής βιομηχανίας και να εμπεριέχει επενδύσεις σε υποδομές και υπηρεσίες που θα υποστηρίζουν εναλλακτικές μορφές τουρισμού.
- Ευελιξία και Κίνητρα από την Πολιτεία: Παροχή κατάλληλης ευελιξίας και κινήτρων στους επιχειρηματίες με την μορφή ελάφρυνσης φόρων ή άμεσης έκδοσης αδειών οικοδομής για να ενθαρρυνθούν επενδύσεις στην περιοχή, ενισχύοντας την ανάπτυξη και την ανταγωνιστικότητα.

05 Βελτίωση Τουριστικής Εμπειρίας

- Αντιμετώπιση Ηχορύπανσης: Υιοθέτηση αυστηρών νομοθεσιών και ελέγχων για την αντιμετώπιση της ηχορύπανσης, διασφαλίζοντας την ποιότητα της διαμονής των τουριστών.
- Αειφόρος Ανάπτυξη: Εφαρμογή πρακτικών που σέβονται το περιβάλλον και προώθηση της βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης, καθιστώντας την περιοχή πιο ελκυστική για οικολογικά συνειδητοποιημένους τουρίστες.
- Αναβάθμιση Υποδομών: Βελτίωση των υποδομών, όπως οι δρόμοι, οι χώροι στάθμευσης, η καθαριότητα και η αισθητική των τουριστικών περιοχών.

06 Προβολή και Branding της Περιοχής

- Ανάπτυξη Ισχυρού Branding: Δημιουργία μιας ισχυρής τουριστικής ταυτότητας για την επαρχία Αμμοχώστου, προβάλλοντας τα μοναδικά χαρακτηριστικά και τις εμπειρίες που μπορεί να προσφέρει πέραν από τον ήλιο και τη θάλασσα. Τουριστικές εμπειρίες και σημεία αναφοράς στην ενδοχώρα πρέπει να προωθηθούν ως ένα για την δημιουργία μιας ολιστικής τουριστικής εμπειρίας.
- Προώθηση σε Νέες Αγορές: Στοχευμένες εκστρατείες προβολής σε σημαντικές αγορές του εξωτερικού, αξιοποιώντας ψηφιακά μέσα και σύγχρονες μεθόδους μάρκετινγκ.

07 Προώθηση της Αειφόρου Ανάπτυξης

- Πρακτικές Βιωσιμότητας: Εφαρμογή πρακτικών που προωθούν τη βιωσιμότητα και την προστασία του περιβάλλοντος, προσελκύοντας τουρίστες που ενδιαφέρονται για πράσινες πρακτικές.
- Περιβαλλοντικές Πιστοποιήσεις: Υιοθέτηση προτύπων και πρωτοκόλλων αειφορίας στα ξενοδοχεία και τις επιχειρήσεις του τουριστικού κλάδου για να έχουν ανταγωνιστικό πλεονέκτημα σε σχέση με άλλες περιοχές.

08 Ενσωμάτωση της Γεωργίας στον Τουρισμό

- Προώθηση Τοπικής Γεωργίας και Γαστρονομίας: Ενσωμάτωση των τοπικών γεωργικών προϊόντων στην τουριστική εμπειρία, προωθώντας την γαστρονομία της περιοχής.
- Ανάπτυξη Αγροτουρισμού: Δημιουργία προγραμμάτων αγροτουρισμού που θα εμπλουτίζουν την τουριστική εμπειρία πέρα από τον ήλιο και την θάλασσα και θα αναδεικνύουν την τοπική παραγωγή και τον πολιτισμό της ενδοχώρας

ΠΑΝΕΛ 3

Τελικό Μήνυμα

Η διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος της Κύπρου, και ειδικότερα η αναβάθμιση της τουριστικής εμπειρίας στην επαρχία Αμμοχώστου είναι μονόδρομος. Μόνο έτσι θα καταφέρει η περιοχή να καταπολεμήσει το σοβαρότερο της πρόβλημα, που δεν είναι άλλο από την εποχικότητα που παρατηρείται στην τουριστική βιομηχανία και επηρεάζει ολόκληρη την τοπική οικονομία. Μέσα από την ανάπτυξη και υλοποίηση ενός μακροπρόθεσμου στρατηγικού πλάνου που θα εμπεριέχει στοχευμένες επενδύσεις σε υποδομές και υπηρεσίες, ενίσχυση της τουριστικής κουλτούρας και της εκπαίδευσης του κόσμου της περιοχής, αλλά και ανάπτυξη και προώθηση ενός ισχυρού branding μιας ολοκληρωμένης τουριστικής εμπειρίας, η επαρχία Αμμοχώστου μπορεί να ξεπεράσει τις προκλήσεις και να καθιερωθεί ως ένας ποιοτικός, βιώσιμος και ελκυστικός τουριστικός προορισμός καθ' όλη τη διάρκεια του έτους.

ΠΑΝΕΛ 4

Δημιουργία Διαύλων Εμπλοκής και Έκφρασης για την Τοπική Κοινότητα

Εισαγωγή στο Πάνελ 4

Το τέταρτο πάνελ του συνεδρίου επικεντρώθηκε στη **"Δημιουργία διαύλων εμπλοκής και έκφρασης για την τοπική κοινότητα"**. Στόχος του πάνελ ήταν η εξερεύνηση μοντέλων αποτελεσματικής συμπερίληψης της κοινότητας και των τρόπων με τους οποίους οι πολίτες μπορούν να διαμορφώσουν το μέλλον τους. Το πάνελ προώθησε τη συνεργασία μεταξύ κοινοτήτων, κυβέρνησης, επιχειρήσεων και ακαδημαϊκών ιδρυμάτων, καθώς και την ανάδειξη της σημασίας της νεολαίας ως παράγοντα αλλαγής.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ:

Γιάννης Κωνσταντίνου | Συντονιστής του Ignite Foundation

ΟΜΙΛΗΤΕΣ:

- Ελένη Πλουτάρχου | Επικεφαλής του Χάρτη Διαφορετικότητας Κύπρου του CSI
- Άννα Δαλώση | Πρόεδρος του SEAL Cyprus
- Λουκάς Λίγγης | Συνιδρυτής του Ignite Foundation

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Η κ. Στέλλα Ζορπά δεν μπόρεσε να παρευρεθεί λόγω εκτάκτου κολλήματος.

Περίληψη των Συζητήσεων

Εισαγωγή από τον Συντονιστή

Ο κ. Κωνσταντίνου αναφέρθηκε στη σημασία της δημιουργίας διαύλων επικοινωνίας μεταξύ της κοινότητας, των τοπικών αρχών, της κυβέρνησης, των πανεπιστημίων και των επιχειρήσεων. Επεσήμανε την σημαντικότητα της συμμετοχικής δημοκρατίας και έθεσε το πλαίσιο της συζήτησης γύρω από τα μοντέλα αποτελεσματικής εμπλοκής της κοινότητας και ενδυνάμωσης της φωνής των πολιτών.

1. Τοποθετήσεις κας. Ελένης Πλουτάρχου

Η κα. Πλουτάρχου παρουσίασε τον ρόλο του **Χάρτη Διαφορετικότητας Κύπρου** και τη σημασία της ένταξης και της ισότητας στον εργασιακό χώρο. Επικεντρώθηκε στις διάφορες στρατηγικές που μπορεί να ακολουθήσουν οι τοπικές αρχές και διάφοροι οργανισμοί, ώστε να ενδυναμωθεί η φωνή των πολιτών και να έχουν λόγο και ρόλο στην διαδικασία λήψης αποφάσεων.

ΚΥΡΙΕΣ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ:

- **Ανάγκη για Προώθηση της Διαφορετικότητας στον Εργασιακό Χώρο:** Η αίσθηση της ισότητας στον εργασιακό χώρο και η ευαισθητοποίηση σχετικά με τη διαφορετικότητα σε όλες τις μορφές της (φυλή, χρώμα, αναπηρία, πολιτισμικό υπόβαθρο κ.λπ.), συμβάλλει στην δημιουργία πιο παραγωγικών και ευτυχημένων εργασιακών περιβάλλοντων όπου οι εργαζόμενοι είναι διατεθειμένοι να εμπλακούν σε διαδικασίες συμμετοχικής δημοκρατίας.
- **Ευαισθητοποίηση & Ανάπτυξη Δεξιοτήτων:** Δεν υπάρχει συνεργασία μεταξύ δημόσιου και ιδιωτικού τομέα όσον αφορά την ευαισθητοποίηση των πολιτών για την σημασία της εμπλοκής της κοινότητας και τα μοντέλα αποτελεσματικής συμπερίληψης των πολιτών. Λόγω της περιορισμένης χρηματοδότησης δεν υπάρχουν οι κατάλληλες εκστρατείες ευαισθητοποίησης και προγράμματα ανάπτυξης δεξιοτήτων που θα συμβάλουν στην ενίσχυση της συμμετοχικής δημοκρατίας.
- **Στρατηγικές Ενεργής Εμπλοκής της Κοινότητας:** Μεταξύ άλλων, θα μπορούσαν να εκπαιδευτούν οι τοπικές αρχές γύρω από την σημασία της ισότητας και της ενδυνάμωσης της φωνής των πολιτών, ώστε να δίνεται η πρέπουσα σημασία στην διαφάνεια των αποφάσεων. Αυτό θα μπορούσε να γίνει μέσω δημόσιας ενημέρωσης και ανατροφοδότησης από την κοινότητα για σημαντικές αποφάσεις, καθώς και μέσω συνεδρίων και εκδηλώσεων που δίνουν μεγαλύτερη προσβασιμότητα στον κόσμο.

Ο κόσμος αλλάζει και πρέπει να αλλάξει, ειδικότερα με τη νέα γενιά. Όπως το βλέπω και εγώ μέσα από τις εκπαιδεύσεις, οι νέοι ευαισθητοποιούνται και θέλουν πλέον να συμμετέχουν στα κοινά και αυτό είναι πολύ σημαντικό.

2. Τοποθετήσεις κας. Άννας Δαλώση

Η κ. Δαλώση παρουσίασε το έργο του SEAL Cyprus και τις πρωτοβουλίες τους στην εκπαίδευση νέων και ενηλίκων, όσον αφορά την ενδυνάμωση της συμμετοχής. Αναφέρθηκε στην σημασία της χρήσης της τεχνολογίας όσον αφορά την διεύρυνση των διαύλων επικοινωνίας και συμμετοχής της τοπικής κοινωνίας, καθώς και στην σημασία άντλησης Ευρωπαϊκών κονδυλίων για αυτά τα θέματα.

ΚΥΡΙΕΣ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ:

- **Καινοτόμες Προσεγγίσεις Ενημέρωσης & Ευαισθητοποίησης:** Οι νέοι δεν είναι επαρκώς ενημερωμένοι ή μερικές φορές δεν έχουν τα κατάλληλα κίνητρα για να εμπλακούν στην δημόσια σφαίρα.
- **Συνεργασία Μεταξύ Ενδιαφερόμενων Μερών:** Είναι σημαντικό να καθιερωθούν συγκεκριμένοι χώροι, συνέδρια ή πρωτοβουλίες οι οποίες θα δρουν ως κόμβοι παραγωγής ιδεών με την συνεργασία κρατικών φορέων, ιδιωτικού τομέα και ΜΚΟ.
- **Χρήση Τεχνολογίας:** Μέχρι στιγμής οι δυνατότητες της τεχνολογίας δεν έχουν αξιοποιηθεί στο έπακρο. Χρειάζεται η τεχνολογία να χρησιμοποιηθεί στην κατανόηση των αναγκών των πολιτών και την συμπερίληψη τους.

Μικρές ιδιωτικές πρωτοβουλίες, οι οποίες συνεργάζονται 3-4 οργανισμοί από διαφορετικές χώρες, φέρνουν τόσο μοναδικά αποτελέσματα που ούτε ολόκληρα υπουργεία στις μεγάλες Ευρωπαϊκές χώρες δεν μπορούν να εφαρμόσουν.

3. Τοποθετήσεις του Λούκα Λίγγη

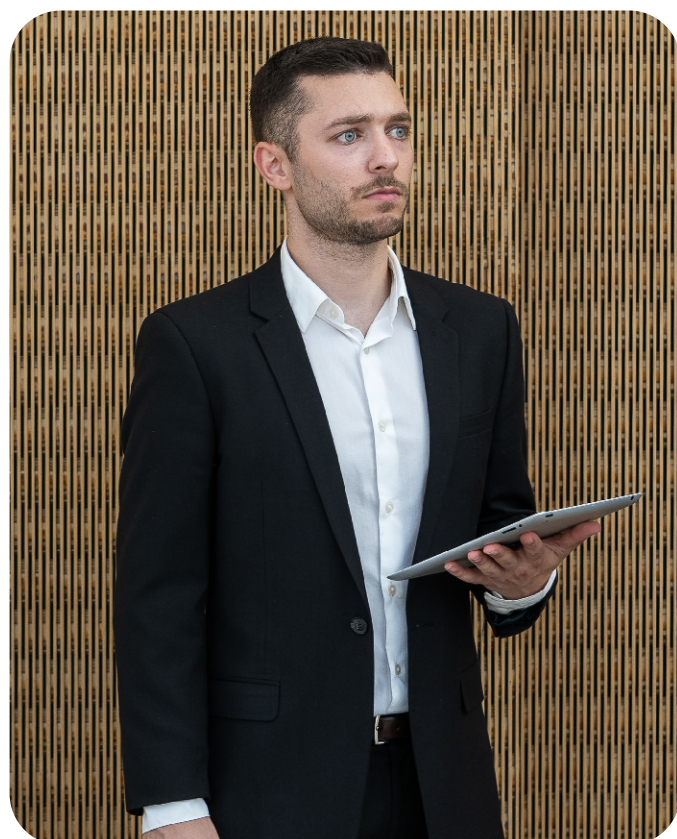

Ο κ. Λίγγης παρουσίασε το όραμα και τις δράσεις του Ignite Foundation για την περιφερειακή ανάπτυξη της επαρχίας Αμμοχώστου. Ανέφερε ότι στον πυρήνα του οργανισμού βρίσκεται η ενδυνάμωση της φωνής της τοπικής κοινωνίας, και πως το Ignite Foundation φιλοδοξεί να αποτελέσει δίαυλο εμπλοκής και πλατφόρμα συμμετοχής στην λήψη αποφάσεων και την βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής.

ΚΥΡΙΕΣ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ:

- **Ενδυνάμωση Συμμετοχικής Δημοκρατίας:** Η κοινωνική, οικονομική και τεχνολογική ανάπτυξη της επαρχίας Αμμοχώστου πρέπει να επέλθει αφού πρώτα αφουγκραστούμε τις ανάγκες της τοπικής κοινωνίας. Πρέπει να βασιστεί στην ουσιαστική συμμετοχή της κοινότητας στην διαμόρφωση στρατηγικού πλάνου, πέρα από θεωρητικές συζητήσεις.
- **Πλατφόρμα Συμμετοχής - Ignite Foundation:** Το Ignite Foundation δημιουργεί τον δίαυλο επικοινωνίας μεταξύ τοπικών αρχών και κυβερνητικών σωμάτων, επιχειρηματικής και ακαδημαϊκής κοινότητας, και του συνόλου της κοινωνίας των πολιτών. Με αυτό τον τρόπο συμβάλλει στην ενδυνάμωση της φωνής των πολιτών, στην ευθυγράμμιση των στόχων μεταξύ των ενδιαφερόμενων μερών της περιοχής και στην άσκηση πιέσεων προς υλοποίηση σημαντικών έργων που προκύπτουν από την κοινότητα.
- **Συνεργασίες με Άλλες Χώρες & Ευρωπαϊκή Χρηματοδότηση:** Ως τοπική κοινωνία οφείλουμε να υιοθετήσουμε καλές πρακτικές από το εξωτερικό και να διεκδικήσουμε ευρωπαϊκά κονδύλια για υλοποίηση σημαντικών έργων υποδομών και ανάπτυξης. Το Ignite Foundation με την στρατηγική συνεργασία του με άλλους οργανισμούς και ερευνητικά κέντρα από το εξωτερικό, έχει ήδη ξεκινήσει να πράττει τα παραπάνω.

Το να λέμε ότι αφουγκραζόμαστε τον κόσμο είναι ένα και η ουσιαστική συμμετοχή είναι άλλο.

Προτάσεις για Μελλοντικές Ενέργειες

01 Συμμετοχή της Κοινότητας στη Λήψη Αποφάσεων

- **Εκπαίδευση Τοπικών Ηγετών:** Παροχή εμπειριστατωμένης εκπαίδευσης και ενημέρωσης στους τοπικούς άρχοντες όσον αφορά την συμμετοχική δημοκρατία και τα οφέλη από την ενδυνάμωση της φωνής των πολιτών, ώστε να υπάρχει μεγαλύτερη διαφάνεια στις αποφάσεις τους και πρόθεση για συμπερίληψη των πολιτών στην διαδικασία λήψης αποφάσεων.
- **Αξιοποίηση Τεχνολογίας:** Χρήση της τεχνολογίας για διάνοιξη διαύλων επικοινωνίας για ενημέρωση και εμπλοκή των πολιτών, καθώς και χρήση της τεχνητής νοημοσύνης για καλύτερη κατανόηση των αναγκών και των τάσεων της κοινωνίας.
- **Διοργάνωση Εκδηλώσεων:** Διοργάνωση συνεδρίων και συναντήσεων σε επίπεδο κοινότητας για αλληλεπίδραση και ανταλλαγή απόψεων με τις τοπικές αρχές, την επιχειρηματική και ακαδημαϊκή κοινότητα.

02 Ενημέρωση και Κατάρτιση της Νεολαίας

- **Ενδυνάμωση των Νέων:** Παροχή ευκαιριών στους νέους να συμμετέχουν ενεργά στα κοινά και στη λήψη αποφάσεων μέσω πιλοτικών προγραμμάτων σε δημαρχεία και άλλους δημόσιους οργανισμούς. Με αυτό τον τρόπο θα κατανοήσουν την λειτουργία τέτοιων οργανισμών και θα ενδιαφερθούν περισσότερο για τα κοινά.
- **Εκπαίδευση και Ευαισθητοποίηση:** Παροχή δωρεάν προγραμμάτων ενημέρωσης και κατάρτισης των νέων, όσον αφορά την συμμετοχική δημοκρατία, την ισότητα και την συμπερίληψη. Σε αυτά τα προγράμματα οι νέοι θα μπορούν να εφοδιαστούν με απαραίτητες δεξιότητες για την ενεργή συμμετοχή τους όπως είναι η κριτική σκέψη, οι επικοινωνιακές δεξιότητες και η συναισθηματική νοημοσύνη.

03 Αξιοποίηση Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων

- **Χρηματοδότηση Έργων:** Αξιοποίηση των ευρωπαϊκών προγραμμάτων για τη χρηματοδότηση καινοτόμων έργων όπως πολυκέντρα και πλατφόρμες δημόσιας διαβούλευσης, που θα επιτρέπουν στους πολίτες να ανταλλάζουν απόψεις και να προτάσσουν θέσεις.
- **Συνεργασίες με Άλλες Χώρες:** Συνεργασία με οργανισμούς από διαφορετικές χώρες για την ανταλλαγή γνώσεων και καλών πρακτικών, καθώς και συμμετοχή σε καινοτόμα Ευρωπαϊκά προγράμματα που ενισχύουν την φωνή της κοινωνίας.

Τελικό Μήνυμα

Σε ένα συνεχώς μεταβαλλόμενο περιβάλλον, όπου οι θεσμοί και η συμμετοχή στα κοινά απαξιώνονται καθημερινά, η ενδυνάμωση της φωνής της κοινωνίας και η συμπερίληψη της στην λήψη αποφάσεων είναι επιτακτική. Μέσα από την συνεργασία, την χρήση της τεχνολογίας, την αξιοποίηση Ευρωπαϊκών προγραμμάτων και την ενίσχυση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας μπορούμε να διαμορφώσουμε μια κοινωνία που ανταποκρίνεται στις ανάγκες όλων των μελών της.

Επαρχία Αμμοχώστου

Η Τεράστια Προοπτική και η Ανάγκη για Συλλογική Δράση

Η επαρχία Αμμοχώστου αποτελεί έναν τόπο με πλούσια ιστορία, μοναδική φυσική ομορφιά και σημαντικές δυνατότητες ανάπτυξης. Παρά τις μεγάλες προκλήσεις που αντιμετωπίζει, αλλά και το αίσθημα της τοπικής κοινωνίας ότι έχει παραμεληθεί από το κράτος, η περιοχή της Αμμοχώστου διαθέτει όλα τα απαραίτητα στοιχεία για να μεγαλουργήσει. Στηριζόμενη στις δύο βασικές βιομηχανίες της, δηλαδή τον τουρισμό και την γεωργοκτηνοτροφία, αλλά και επενδύοντας έξυπνα σε άλλους τομείς όπως οι υπηρεσίες και το real estate, η Αμμόχωστος μπορεί να αναδειχθεί σε κέντρο βιώσιμης και οργανικής ανάπτυξης που βασίζεται στην έρευνα και την καινοτομία. Ωστόσο, για να επιτευχθεί αυτός ο μεγαλεπήβολος στόχος, όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς —τοπικές αρχές, επιχειρήσεις, ακαδημαϊκά ιδρύματα και πολίτες—οφείλουν να ενώσουν δυνάμεις, να αφουγκραστούν ο ένας τις ανάγκες και τα θέλω του άλλου και να ευθυγραμμίσουν προς ένα κοινό όραμα για ανάπτυξη και ευημερία της Αμμοχώστου.

Το Αίσθημα της Τοπικής Κοινωνίας ότι έχει Παραμεληθεί.

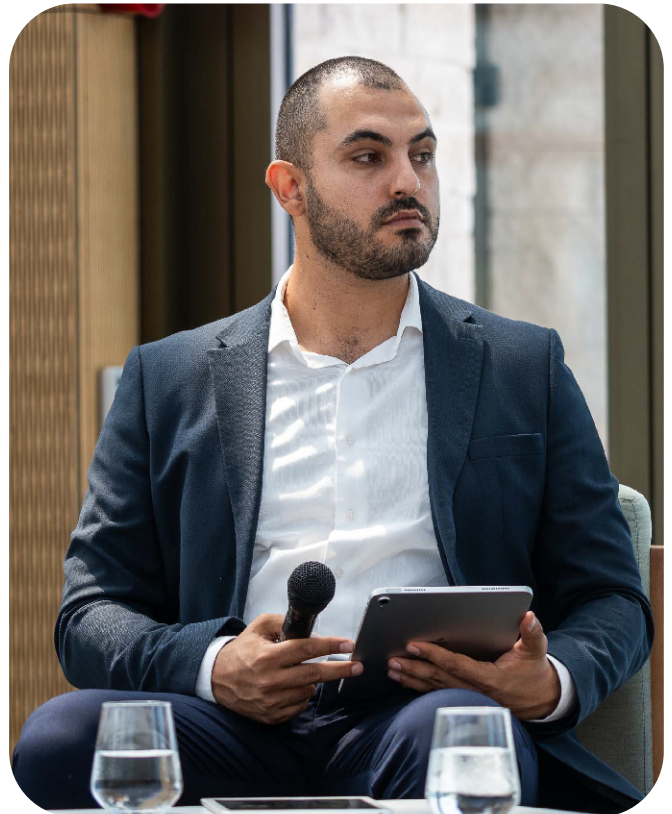
Κατά τη διάρκεια της συζήτησης σε όλα τα πάνελς, καθώς και από τις παρεμβάσεις των συμμετεχόντων, αναδείχθηκε η έντονη δυσφορία του κόσμου της Αμμοχώστου για το γεγονός ότι η περιοχή δεν έχει λάβει την δέουσα σημασία από το κεντρικό κράτος. Τρανταχτό παράδειγμα αποτέλεσε η παρέμβαση του Αντιδημάρχου του δ.δ. Άχνας, κ. Νίκου Βάσιλα, ο οποίος εξέφρασε την ανησυχία του για το γεγονός ότι παρατηρούνται καθυστερήσεις σε αναπτυξιακά έργα και έλλειψη επενδύσεων στην περιοχή. Αναφέρθηκε συγκεκριμένα στην καθυστέρηση υλοποίησης έργων όπως η επέκταση της βιοτεχνικής περιοχής και η ανέγερση νέου εμπορικού κέντρου στο δημοτικό διαμέρισμα Άχνας, καθώς και στην έλλειψη ευκαιριών εργοδότησης πέραν της τουριστικής βιομηχανίας, που αναγκάζει τους νέους να εγκαταλείψουν την επαρχία.

Η Ανάγκη για Ευθυγράμμιση Στόχων και Συλλογική Δράση

Οι ομιλητές του συνεδρίου τόνισαν ότι για να υπάρξουν ορατά αποτελέσματα και ανάπτυξη στην περιοχή της Αμμοχώστου, δεν αρκεί μόνο η κρατική παρέμβαση και η αφιέρωση πόρων για υλοποίηση έργων υποδομής. Αντιθέτως, η συλλογική προσπάθεια και ευθυγράμμιση προς ένα κοινό στόχο αποτελούν εξαιρετικά κρίσιμες παραμέτρους. Συγκεκριμένα, η κα. Κωνσταντίνα Ιωάννου, ανώτερη σύμβουλος στο τμήμα Συμβουλευτικών Υπηρεσιών της PwC Κύπρου, υπογράμμισε ότι η επαρχία δεν υστερεί σε τίποτα από άλλες περιοχές και ότι πρέπει όλοι οι φορείς να έρθουν κοντά και να οικοδομήσουν μια κοινή στρατηγική που θα ενσωματώνει το όραμα όλων και θα δίνει το έναυσμα για την ανάπτυξη της περιοχής.

Στην διαμόρφωση της κοινής στρατηγικής και την ευθυγράμμιση των στόχων είναι σημαντικό να ληφθούν υπόψη όλοι οι αρμόδιοι φορείς. Πέραν των τοπικών αρχών, θα πρέπει να συμβάλουν προς αυτή την κατεύθυνση και άλλοι φορείς όπως ακαδημαϊκά ιδρύματα, ερευνητικά κέντρα και ΜΚΟ, αφού μπορούν να παρέχουν την απαραίτητη τεχνογνωσία και υποστήριξη. Η κα. Άννα Δαλώση, πρόεδρος του SEAL Cyprus, εστίασε στην ανάγκη συμμετοχής της ευρύτερης κοινωνίας των πολιτών στην διαμόρφωση μια ολοκληρωμένης και ενιαίας στρατηγικής, συμπεριλαμβανομένων των επιχειρηματιών, των αγροτών, των εργαζομένων και των νέων. Μάλιστα, τόνισε ότι η χρήση της τεχνολογίας όπως είναι τα ΜΚΔ και η τεχνητή νοημοσύνη μπορεί να αποτελέσουν σημαντικά εργαλεία στην προσπάθεια να αφουγκραστούμε το σύνολο της κοινωνίας.

Η Συμμετοχική Δημοκρατία ως Καταλύτης Αλλαγής

Η εφαρμογή της συμμετοχικής δημοκρατίας και η δημιουργία μηχανισμών ανατροφοδότησης από τους πολίτες, μπορούν να αποτελέσουν το κλειδί για την ενεργοποίηση της κοινότητας και τη συμμετοχή της στην διαδικασία λήψης αποφάσεων. Με αυτόν τον τρόπο, θα διασφαλιστεί η διαφάνεια και θα ενισχυθεί η εμπιστοσύνη των πολιτών προς τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής και τα κέντρα λήψης αποφάσεων. Ο κ. Λουκάς Λίγγης, συνιδρυτής του Ignite Foundation, τόνισε τη σημασία της ουσιαστικής συμμετοχής και συνεργασίας με τους πολίτες για την ανάδειξη των προβλημάτων και των αναγκών τους, ούτως ώστε να επέλθει ουσιαστική αλλαγή για το σύνολο της κοινότητας. Η κα. Ελένη Πλουτάρχου, επικεφαλής του χάρτη διαφορετικότητας Κύπρου στο Centre for Social Innovation, προχώρησε ένα βήμα παραπέρα, προτείνοντας τη διοργάνωση συνεδρίων και εκδηλώσεων σε τοπικό επίπεδο, όπου τα μέλη της κοινότητας θα έχουν την ευκαιρία να εκφραστούν και να συμμετέχουν στη λήψη αποφάσεων.

Επόμενα Βήματα

- **Ευθυγράμμιση Στόχων:** Καθορισμός κοινών στόχων και προτεραιοτήτων, με έμφαση στη βιώσιμη ανάπτυξη, την καινοτομία και την κοινωνική ευημερία.
- **Δημιουργία Κοινής Στρατηγικής:** Συγκρότηση επιτροπής που θα περιλαμβάνει εκπροσώπους από όλους τους φορείς και το σύνολο της κοινωνίας, για τη διαμόρφωση ενός ολοκληρωμένου σχεδίου ανάπτυξης με μετρήσιμους και συγκεκριμένους στόχους.
- **Ενίσχυση της Συμμετοχικής Δημοκρατίας:** Διοργάνωση τακτικών συνεδρίων, διαβουλεύσεων και ανοικτών συναντήσεων για τη συλλογή απόψεων και προτάσεων από τους πολίτες.
- **Μηχανισμοί Ανατροφοδότησης:** Εφαρμογή μηχανισμών ανατροφοδότησης που επιτρέπουν στους πολίτες να αξιολογούν αντικειμενικά τα διάφορα έργα που εκτελούνται και αποφάσεις που λαμβάνονται.
- **Εκπαίδευση και Ενδυνάμωση:** Προώθηση προγραμμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης για την ανάπτυξη δεξιοτήτων και την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας.
- **Αξιοποίηση Ευρωπαϊκών Κονδυλίων:** Ενεργός συμμετοχή σε ευρωπαϊκά προγράμματα για την άντληση χρηματοδότησης και την υλοποίηση έργων που θα συμβάλουν στην ανάπτυξη της περιοχής.

Συμπέρασμα

Η επαρχία Αμμοχώστου διαθέτει όλες τις προϋποθέσεις για να αναδειχθεί σε πρότυπο ανάπτυξης και καινοτομίας. Αν και μπορεί να αισθάνεται ότι έχει παραμεληθεί, η δύναμη για αλλαγή βρίσκεται στα χέρια των ίδιων των κατοίκων της. Με συλλογική δράση, ευθυγράμμιση στόχων και εφαρμογή μιας ενιαίας στρατηγικής, όλοι μαζί μπορούν να οδηγήσουν την περιοχή σε ένα καλύτερο μέλλον.

Από την Ιδέα στην Πράξη

Ο Μηχανισμός εκκόλαψης, ωρίμανσης και υλοποίησης έργων

Εισαγωγή στον Μηχανισμό του Ignite Foundation

Το Ignite Foundation έχει αναπτύξει έναν ολοκληρωμένο μηχανισμό λειτουργίας με στόχο την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης στην επαρχία Αμμοχώστου. Ο μηχανισμός αυτός είναι σχεδιασμένος στρατηγικά και ακολουθεί μια δομημένη και συστηματική προσέγγιση που επιτρέπει την συλλογή των ιδεών και των αναγκών της κοινότητας, την μετατροπή τους σε εφαρμόσιμα έργα, την ωρίμανση τους και εν τέλει την υλοποίηση τους.

Ο Μηχανισμός του Ignite Foundation σε Συντομία

Ο μηχανισμός αποτελείται από έξι διακριτές φάσεις, συμπεριλαμβανομένων της συλλογής ιδεών και προβληματισμών από την κοινότητα, την ιεράρχηση των αναγκών και τον στρατηγικό σχεδιασμό για διαμόρφωση πλάνου δράσης, τη δημιουργία Concept Notes για κάθε επιλεγόμενο έργο και διεξαγωγή βασικής έρευνας, την εις βάθος μελέτη κάθε επιλεγμένου έργου για έγκριση και ωρίμανση του, την υλοποίηση και έλεγχο του έργου και τέλος την αξιολόγηση και ανατροφοδότηση του κάθε έργου.

Οι Ομάδες που Υποστηρίζουν τον Μηχανισμό

Κομβικό ρόλο στην λειτουργία του μηχανισμού διαδραματίζουν οι Ομάδες Εργασίας και οι Συμβουλευτικές Επιτροπές. Τα δύο αυτά σώματα αποτελούν αναπόσπαστα μέρη του μηχανισμού, καθώς η απρόσκοπτη λειτουργία του εξαρτάται από την αποτελεσματική λειτουργία αυτών των ομάδων. Η συνεργασία και η συνεισφορά των μελών τους είναι ζωτικής σημασίας για την ορθή εφαρμογή των διαδικασιών και την επίτευξη των στόχων του μηχανισμού.

ΟΜΑΔΕΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Οι Ομάδες Εργασίας είναι επιχειρησιακές ομάδες που αποτελούνται από αναλυτές, υπεύθυνους έργων και τεχνικό προσωπικό. Σκοπός των ομάδων εργασίας είναι η διεξαγωγή των αναλύσεων/μελετών, η συλλογή των απαραίτητων στοιχείων, η προσπάθεια εξασφάλισης χρηματοδότησης και γενικότερα η καθημερινή διαχείριση των έργων μέχρι την ωρίμανση τους.

Ρόλοι και Ευθύνες:

- **Εκτέλεση και Διαχείριση:** Διασφαλίζουν την εκτέλεση των έργων σύμφωνα με τα σχέδια, διαχειρίζονται χρονοδιαγράμματα και πόρους.
- **Τεχνική Εποπτεία:** Παρέχουν τεχνική εξειδίκευση, εφαρμόζουν βέλτιστες πρακτικές και καινοτόμες λύσεις.
- **Παρακολούθηση και Προσαρμογές:** Παρακολουθούν την πρόοδο, κάνουν απαραίτητες προσαρμογές για την αντιμετώπιση προκλήσεων.

ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ

Οι Συμβουλευτικές Ομάδες αποτελούνται από εμπειρογνώμονες, υπεύθυνους χάραξης πολιτικής, τοπικές αρχές, κυβερνητικά σώματα και άλλους. Σκοπός τους είναι η παροχή στρατηγικής καθοδήγησης, η ιεράρχηση των προτεραιοτήτων και των έργων και γενικότερα η εποπτεία και επίβλεψη των έργων μέχρι την υλοποίησή τους.

Ρόλοι και Ευθύνες:

- **Στρατηγική Καθοδήγηση:** Προσφέρουν συμβουλές σε στρατηγικά θέματα, βοηθούν στη διαμόρφωση κατευθύνσεων και προτεραιοτήτων.
- **Έγκριση και Συμμόρφωση:** Επιβλέπουν και εγκρίνουν σχέδια έργων, διασφαλίζουν τη συμμόρφωση με πρότυπα και κανονισμούς.
- **Δικτύωση και Υποστήριξη:** Χρησιμοποιούν τα δίκτυά τους για να υποστηρίξουν τα έργα, εξασφαλίζουν πόρους και υποστήριξη από εξωτερικούς φορείς.

Φάσεις του Μηχανισμού

1. Συλλογή Ιδεών και Προβληματισμών

- **Λειτουργία:** Συλλογή προβληματισμών, αναγκών, απόψεων και ιδεών από τον σύνολο της κοινότητας. Η συλλογή των πληροφοριών γίνεται δια μέσω του RiNNOVATE Forum που λειτουργεί ως πλατφόρμα συλλογής προβληματισμών και ανταλλαγής απόψεων γύρω από τα φλέγοντα θέματα της περιοχής, καθώς και μέσω κοινοτικών ερευνών, ομάδων εστίασης και δημόσιων συναντήσεων. Στην συνέχεια, τα συμπεράσματα των παραπάνω δράσεων θα συνοψίζονται στην ετήσια έκθεση του οργανισμού, όπου θα παρουσιάζονται οι κύριοι προβληματισμοί, ανάγκες και ευκαιρίες που μπορούν να ληφθούν υπόψη και να αξιοποιηθούν.
- **Συμβολή Υποστηρικτικών Ομάδων:**
ΟΜΑΔΕΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: Διασφαλίζουν την συλλογή και ανάλυση των δεδομένων που λαμβάνονται μέσω του RiNNOVATE Forum, των κοινωτικών ερευνών, ομάδων εστίασης και δημόσιων συναντήσεων. Συνοψίζουν τα συμπεράσματα των παραπάνω δράσεων και συντάσσουν την ετήσια έκθεση του οργανισμού, προετοιμάζοντας το έδαφος για τον στρατηγικό σχεδιασμό.

2. Στρατηγικός Σχεδιασμός, Ιεράρχηση Έργων και Εξασφάλιση Στήριξης

- **Λειτουργία:** Αξιολόγηση της ετήσιας έκθεσης για προσδιορισμό στρατηγικών στόχων και ιεράρχηση των έργων που προκύπτουν από τους προβληματισμούς, τις ανάγκες και τις ευκαιρίες. Διοργάνωση συζητήσεων στρογγυλής τραπέζης για εμπλοκή όλων των ενδιαφερόμενων φορέων και κυβερνητικών σωμάτων ώστε να υπάρξει ευθυγράμμιση στόχων και στήριξη προς τα έργα που έχουν τεθεί ως προτεραιότητα.
- **Συμβολή Υποστηρικτικών Ομάδων:**
ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ: Αξιολογούν την ετήσια έκθεση και ιεραρχούν τα έργα, καθορίζοντας ποια έργα αποτελούν έργα προτεραιότητας. Συντονίζουν τις συζητήσεις στρογγυλής τραπέζης και διασφαλίζουν ότι τα έργα προτεραιότητας απολαμβάνουν ευρείας αποδοχής από τα ενδιαφερόμενα μέρη και υπηρεσίες.
ΟΜΑΔΕΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: Συμβάλλουν στην διαδικασία ιεράρχησης των έργων παρέχοντας τεχνικές και άλλου είδους πληροφορίες εκεί και όπου τους ζητείται από την Συμβουλευτική Επιτροπή.

3. Ανάπτυξη Προκαταρκτικών Προτάσεων Έργων και Έρευνας Βιωσιμότητας

- **Λειτουργία:** Διεξαγωγή βασικής έρευνας και συλλογή των απαραίτητων στοιχείων και δεδομένων, ώστε να αναπτυχθούν προκαταρκτικές προτάσεις έργων (Concept Notes) για τα έργα προτεραιότητας, όπου θα περιγράφονται τα έργα και οι στόχοι τους, θα παρουσιάζονται οι μεθοδολογίες και η προσέγγιση υλοποίησής τους, πιθανές πηγές χρηματοδότησης, η περιβαλλοντική, κοινωνική και οικονομική βιωσιμότητά τους, νομικά και ρυθμιστικά θέματα κ.ο.κ. Η προκαταρκτικές προτάσεις έργων θα είναι ευθυγραμμισμένες με τους στρατηγικούς στόχους και πλαίσια ευρείας αποδοχής όλων των ενδιαφερόμενων μερών.
- **Συμβολή Υποστηρικτικών Ομάδων:**
ΟΜΑΔΕΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: Αναλαμβάνουν την διεξαγωγή της βασικής μελέτης και την σύνταξη των προκαταρκτικών προτάσεων έργων, με ότι αυτό συνεπάγεται.
ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ: Επιβλέπουν την διαδικασία διεξαγωγής της βασικής μελέτης και της σύνταξης των προκαταρκτικών προτάσεων έργων διασφαλίζο-

ντας την ποιότητα τους, καθώς και την ευθυγράμμιση τους με τους στρατηγικούς στόχους και πλαίσια ευρείας αποδοχής όλων των ενδιαφερόμενων μερών.

4. Επιλογή και Ωρίμανση Έργου

- **Λειτουργία:** Επιλογή έργου μέσα από διαδικασία αξιολόγησης των προκαταρκτικών προτάσεων έργων και έναρξη διαδικασίας ωρίμανσης έργου σε συνεργασία με τον οργανισμό (Δημοτικό Συμβούλιο, ΕΟΑΑ, κλπ) που θα υλοποιήσει το έργο. Σε αυτό το στάδιο σε συνεργασία με τον αρμόδιο οργανισμό θα σχεδιαστεί το έργο, θα γίνει εμπεριστατωμένη μελέτη έργου, θα εξασφαλιστούν οι απαραίτητες άδειες, θα εξευρεθούν οι αναγκαίοι πόροι και θα σχηματιστεί το κονσόρτιο που θα αναλάβει την υλοποίηση.

- **Συμβολή Υποστηρικτικών Ομάδων:**

ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ: Συντονίζουν την διαδικασία αξιολόγησης των προκαταρκτικών προτάσεων έργων και συν-αποφασίζουν ποιο έργο θα επιλεγεί για υλοποίηση μαζί με τα υπόλοιπα ενδιαφερόμενα μέρη και τον οργανισμό που θα υλοποιήσει το έργο. Επιβλέπουν την διαδικασία ωρίμανσης του έργου και διασφαλίζουν τον άρτιο σχεδιασμό του έργου, την εξασφάλιση των απαραίτητων αδειών και πόρων, καθώς και την καταλληλότητα του κονσόρτιου για υλοποίηση του έργου.

ΟΜΑΔΕΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: Υποστηρίζουν στρατηγικά την διαδικασία ωρίμανσης του έργου και συνεργάζονται στενά με την τεχνική υπηρεσία του οργανισμού που θα υλοποιήσει το έργο. Βοηθούν στην διεξαγωγή εμπεριστατωμένης μελέτης έργου, στην εξασφάλιση πόρων και χρηματοδότησης και όπου αλλού κριθεί αναγκαίο.

5. Εκτέλεση Έργου και Επίβλεψη Υλοποίησης

- **Λειτουργία:** Εκτέλεση του έργου από τον οργανισμό (Δημοτικό Συμβούλιο, ΕΟΑΑ, κλπ) που έχει αναλάβει την υλοποίηση του έργου. Ωστόσο, σε αυτό το στάδιο το Ignite Foundation θα διασφαλίσει την ομαλή διεξαγωγή του έργου εντός του καθορισμένου χρονικού πλαισίου και προυπολογισμού, αναλαμβάνοντας την διαχείριση του έργου (PMO) κατά την διάρκεια της εκτέλεσης του έργου.

- **Συμβολή Υποστηρικτικών Ομάδων:**

ΟΜΑΔΕΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: Αναλαμβάνουν την διαχείριση του έργου (PMO) κατά την διάρκεια της εκτέλεσης του έργου και χειρίζονται τα καθημερινά θέματα που προκύπτουν σε αυτό το στάδιο. Δίνουν τακτικές αναφορές στον οργανισμό που υλοποιεί το έργο για την πορεία του και προχωρούν σε αναπροσαρμογές εκεί και όπου χρειάζεται για την επιτυχή ολοκλήρωση του.

ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ: Εποπτεύουν τις Ομάδες Εργασίας κατά την διαχείριση του έργου (PMO), και τις υποστηρίζουν στρατηγικά σε περίπτωση που χρειαστεί αναπροσαρμογή για την επιτυχή ολοκλήρωση του έργου. Εγκρίνουν τις αναφορές προόδου των Ομάδων Εργασίας πριν παραδοθούν στον οργανισμό που υλοποιεί το έργο.

6. Αξιολόγηση

- **Λειτουργία:** Ανάπτυξη μηχανισμού ανατροφοδότησης για συλλογή και ανάλυση δεδομένων όσον αφορά τον αντίκτυπο του έργου στην κοινότητα. Σύνταξη ολοκληρωμένων αναφορών αξιολόγησης του έργου που θα εμπεριέχουν τον βαθμό επιτυχίας του έργου με βάση τους στόχους του, lessons learned, καθώς και συστάσεις για μελλοντικές βελτιώσεις.

- **Συμβολή Υποστηρικτικών Ομάδων:**

ΟΜΑΔΕΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: Αναπτύσσουν τον μηχανισμό ανατροφοδότησης κάθε έργου, καθώς και συλλέγουν και αναλύουν τα δεδομένα που λαμβάνουν από την κοινότητα για σύνταξη της αναφοράς αξιολόγησης του έργου.

ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ: Παρακολουθούν την διαδικασία ανατροφοδότησης και εποπτεύουν την σύνταξη της αναφοράς αξιολόγησης. Εμπλουτίζουν την αναφορά αξιολόγησης με τα συστάσεις για μελλοντικές βελτιώσεις και lessons learned.

Ευρωπαϊκές Επιχορηγήσεις: Κλειδί στην Υλοποίηση Έργων

Η πρόσβαση σε ευρωπαϊκές επιχορηγήσεις είναι κρίσιμη για την υλοποίηση έργων υποδομών και αναπτυξιακών έργων στην περιοχή. Η ομάδα του Ignite Foundation έχει την τεχνογνωσία και την εμπειρία να αξιοποιήσει Ευρωπαϊκές Επιχορηγήσεις, αλλά και ο μηχανισμός είναι στρατηγικά σχεδιασμένος για να αντλήσει τέτοιου είδους κονδύλια για τους παρακάτω λόγους:

- **Ευθυγράμμιση με Στόχους της ΕΕ:** Τα έργα σχεδιάζονται ώστε να ανταποκρίνονται στις προτεραιότητες της ΕΕ, όπως η βιώσιμη ανάπτυξη, η πράσινη μετάβαση, η ψηφιοποίηση και η καινοτομία.
- **Εκτεταμένο Δίκτυο Συνεργατών:** Το Ignite Foundation διαθέτει εκτεταμένο δίκτυο συνεργατών όπως ερευνητικά κέντρα, κέντρα αριστείας και έμπειρους επαγγελματίες για συνεργασία και κατάθεση κοινών προτάσεων, γεγονός που ενισχύει τις προτάσεις και δίνει αυξημένες πιθανότητες επιτυχίας.
- **Τεχνογνωσία:** Οι ομάδες που θα ετοιμαζουν τα έργα έχουν εκτεταμένη εμπειρία στην εξεύρεση κατάλληλων Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων και κατάθεση επιτυχημένων αιτήσεων.

Οφέλη από την Εφαρμογή του Μηχανισμού στην Επαρχία Αμμοχώστου

- **Ενίσχυση Κοινοτικής Δέσμευσης:** Ενσωματώνει τις ανάγκες και τις απόψεις της κοινότητας σε όλα τα στάδια, διασφαλίζοντας ότι τα έργα ανταποκρίνονται στις πραγματικές τους ανάγκες. Οι πολίτες της περιοχής νιώθουν ότι έχουν λόγο και ρόλο στην ανάπτυξη της περιοχής και θα υιοθετούν πιο εύκολα τα υλοποιήσιμα έργα.
- **Ευθυγράμμιση Στρατηγικών Στόχων:** Προωθεί την υλοποίηση έργων τα οποία απολαμβάνουν ευρείας αποδοχής από το σύνολο των ενδιαφερόμενων μερών, δημιουργώντας κοινό στρατηγικό πλάνο για την ανάπτυξη της περιοχής.
- **Αξιοποίησης Πόρων:** Ενισχύει την εξασφάλιση Ευρωπαϊκών Επιχορηγήσεων από την Επαρχία Αμμοχώστου, μια περιοχή που έχει αντλήσει λιγότερα χρήματα από Ευρωπαϊκά προγράμματα σε σχέση με τις υπόλοιπες επαρχίες.
- **Αντιμετώπιση Δυσκολιών Υλοποίησης Έργων:** Υπερβαίνει τα συνήθη εμπόδια στην υλοποίηση έργων, αφού έχει σαφή δομή και διακριτά στάδια όπου στο κάθε στάδιο υπάρχουν ξεκάθαρες υπευθυνότητες και ρόλοι.
- **Κοινωνική Ανάπτυξη:** Προωθεί έργα υποδομών τα οποία συμβάλλουν στην ενίσχυση της ποιότητας ζωής των πολιτών και στην αύξηση των ευκαιριών στην Επαρχία Αμμοχώστου.
- **Οικονομική Ανάπτυξη:** Προωθεί αναπτυξιακά έργα τα οποία συμβάλλουν στην οικονομική ευμάρεια της περιοχής και στην προσέλκυση ξένων κεφαλαίων.
- **Περιβαλλοντική Ανάπτυξη:** Προωθεί έργα που συμβάλλουν στην πράσινη μετάβαση και την αύξηση του βιοτικού επιπέδου των κατοίκων.
- **Μακροπρόθεσμη Ανάπτυξη:** Διασφαλίζει οργανική και μακροπρόθεσμη ανάπτυξη στην περιοχή της Αμμοχώστου, καθιστώντας την πρότυπο για άλλες περιοχές.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Το RiNNOVATE Forum 2024 αποτέλεσε σημείο καμπής για την επαρχία Αμμοχώστου, αφού για πρώτη φορά οι τοπικές αρχές, η επιχειρηματική και ακαδημαϊκή κοινότητα, αλλά και το σύνολο των πολιτών είχαν την ευκαιρία για δημόσια διαβούλευση, όσον αφορά την περιφερειακή ανάπτυξη. Κεντρικός πυλώνας όλων των συζητήσεων στα τέσσερα πάνελ, ήταν η υιοθέτηση μετασχηματιστικών στρατηγικών και καινοτόμων πρακτικών οι οποίες θα επιτρέψουν στην περιοχή να αναπτυχθεί οικονομικά και κοινωνικά.

Πέρα από τις προκλήσεις, τις ευκαιρίες, και τις προτάσεις που παρουσιάστηκαν σε κάθε πάνελ, κοινό σημείο αναφοράς ολόκληρου του συνεδρίου αποτελεί η ανάγκη για συνεργασία όλων των ενδιαφερόμενων φορέων της επαρχίας, ούτως ώστε να υπάρξει ευθυγράμμιση συμφερόντων και διαμόρφωση κοινής αναπτυξιακής στρατηγικής. Μόνο έτσι θα καταφέρει η επαρχία Αμμοχώστου να μετουσιώσει τις ιδέες σε πράξη και να υλοποιήσει έργα υποδομής και άλλα αναπτυξιακά έργα, που θα ανταποκρίνονται στις ανάγκες της κοινωνίας και θα προάγουν την ευημερία της περιοχής.

Η Αμμόχωστος έχει όλα τα εχέγγυα να καταστεί πρότυπο βιώσιμης ανάπτυξης η οποία θα καθοδηγείται από την κοινότητα. Το Ignite Foundation, ως καταλύτης συνεργασίας και καινοτομίας, έχει τους πόρους και την τεχνογνωσία για να διαδραματίσει κομβικό ρόλο προς την επίτευξη του στόχου αυτού.

Ευχαριστούμε θερμά τους χορηγούς μας!

GOLD

ACHEON AKTI®
NAVIGATION COMPANY LTD

*KARMA

SILVER

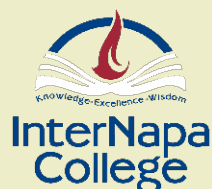
fame
KITCHENS

CYPRUS' MILLERS
BY HADJIGIORKIS

SWEET
HOME
ESTATES

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΕΣ

WaterWorld
AYIA NAPA CYPRUS

ΤΟΠΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

